People's Herald

Rs- 100/month

People's Herald

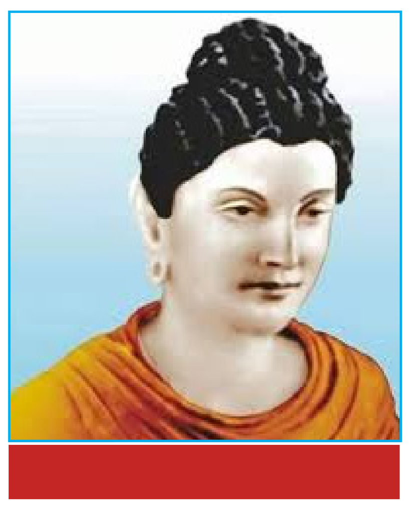

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ"

https://www.facebook.com/profile.php?id=161037521061610

ਪਟਿਆਲਾ

"Equality and Justice"

स्वतंत्रता, समानता, भाईचारा

PATIALA On line paper 23 ਸਤੰਬਰ 2025 ਮੰਗਲਵਾਰ "ਰੋਜ਼ਾਨਾ" ਚੌਥਾ ਸਾਲ w.e.f. 15 August 2022 ਪਟਿਆਲਾ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ- ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ | whatsapp. 91-94636-01616 | email. hardipchumber57@gmail.com | ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਕ- ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ, ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦ ਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਵਿਵਸਥਾ, ਸਮਾਨਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੈ

(Google pay91-9463601616 HARDIP SINGH STATE BANK OF INDIA ACCT NO-10566643658 . IFSC- SBIN0050773

ਮੁਫ਼ਤ ਅਨਾਜ ਲੈਣ ਵਾਲੇ 11 ਲੱਖ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਕੱਟਣ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੁਕਮ

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" ਪਟਿਆਲਾ 22 ਸਤੰਬਰ INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616 hardipchumber57@gmail.com

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੌਮੀ ਖ਼ੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 11 ਲੱਖ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ 'ਤੇ ਉਂਗਲ ਉਠਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ੱਕੀ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਦੇ-ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਖ਼ੁਰਾਕ ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 30 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੱਕੀਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ੱਕੀ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਆਮਦਨ ਕਰ ਭਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪੰਜ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੰਪਨੀਆਂ 'ਚ ਵੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਨ।

ਕੇਂਦਰੀ ਖ਼ੁਰਾਕ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁਲਕ 'ਚ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਪੰਜ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ 'ਚ ਕੇਂਦਰੀ ਅਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਬੋਰਡ, ਕੇਂਦਰੀ ਡਾਇਰੈਕਟ ਟੈਕਸ ਬੋਰਡ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਮਾਮਲੇ ਵਿਭਾਗ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਵਿਭਾਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਾਸ ਚੈੱਕ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ 'ਚ 8 ਕਰੋੜ ਸ਼ੱਕੀ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ ਹੋਏ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 11 ਲੱਖ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਜ਼ਰੀਏ ਅਤੇ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 11 ਲੱਖ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੂਸਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸ਼ੱਕੀ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ 'ਚ ਦਰਜ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਕਿੱਲੋ ਕਣਕ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ੱਕੀ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਦਾ ਸੀਜ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚਾ ਸਟਾਫ਼ ਇਸ ਖ਼ਰੀਦ ਵਿੱਚ ਰੁਝ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੁੱਚਾ ਡਾਟਾਬੇਸ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪੜਤਾਲ ਵਾਸਤੇ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੇਂਦਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਕਰੀਬ 32,473 ਅਜਿਹੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਟਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਈ-ਕੇਵਾਈਸੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ 41.50 ਲੱਖ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਹਨ ਅਤੇ 19,807 ਰਾਸ਼ਨ ਡਿੱਪੂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵੇਲੇ 1.53 ਕਰੋੜ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 32,500 ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਅਨਾਜ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮਨਾਉਣ ਤਿਆਰ, ਪਰ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੋ ਰਹੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਨੂੰ ਉਹ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ

328 ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਗੀ, ਬੁਰਜ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਵਿਖੇ ਸਰੂਪ ਚੋਰੀ, ਬਰਗਾੜੀ ਬੇਅਦਬੀ ਅਤੇ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਗੋਲੀਕਾਂਡ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈ।

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" ਪਟਿਆਲਾ 22 ਸਤੰਬਰ INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616 hardipchumber57@gmail.com

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਅਜਨਾਲਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਨੇ ਅੱਜ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ 350 ਸਾਲਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮਨਾਉਣ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ।

ਉਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਨੇ 328 ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਗੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਕਾਬ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੁਰਜ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਵਿਖੇ ਸਰੂਪ ਚੋਰੀ, ਬਰਗਾੜੀ ਬੇਅਦਬੀ ਅਤੇ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਗੋਲੀਕਾਂਡ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈ।

ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਕੱਢੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਰਲ ਕੇ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮਨਾਉਣ ਉਹ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹਨ, ਪਰ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੋ ਰਹੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਨੂੰ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

ਉਹਨਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਈ ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਣਗੇ, ਭਾਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਪਾਓ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

GST ਨਵੀਂ ਦਰ ਸੂਚੀ 22 ਸਤੰਬਰ, 2025: ਨਵੀਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਟੈਕਸ (GST) ਦਰ ਸੂਚੀ ਅੱਜ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਈ, ਲਗਭਗ 400 ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਵਸਤੂਆਂ,ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਸਤੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" ਪਟਿਆਲਾ 22 ਸਤੰਬਰ INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616 hardipchumber57@gmail.com

GST ਨਵੀਂ ਦਰ ਸੂਚੀ 22 ਸਤੰਬਰ, 2025: ਨਵੀਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਟੈਕਸ (GST) ਦਰ ਸੂਚੀ ਅੱਜ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਈ। GST ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਸੋਧੇ ਹੋਏ GST ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅੱਜ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 400 ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਵਸਤੂਆਂ, ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕਸ, ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਸਸਤੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਾਰਾਂ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕਸ, ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਠਹਿਰਾਅ ਤੱਕ, ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਤੇ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਟੈਕਸ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 22 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਨਵੀਆਂ GST ਦਰਾਂ

GST ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਚਾਰ-ਸਲੈਬ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਦਰਾਂ, 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਰ ਸੀਮਤ ਲਗਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਪਾਪੀ ਵਸਤੂਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਘਰੇਲੂ ਵਸਤੂਆਂ, ਕਾਰਾਂ, ਦੋਪਹੀਆ ਵਾਹਨਾਂ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੁਣ ਘੱਟ ਟੈਕਸ ਲੱਗੇਗਾ। ਰੋਟੀ, ਪਰਾਂਠਾ, ਪਨੀਰ ਅਤੇ ਖਾਕਰਾ ਵਰਗੀਆਂ ਕਈ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ੀਰੋ ਜਾਂ O ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ GST ਤੋਂ ਛੋਟ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਸਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, 2,500 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜਿਆਂ 'ਤੇ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ 12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜੀਐਸਟੀ ਲੱਗੇਗਾ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵੀ ਉੱਚ ਟੈਕਸ ਦਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨਵੀਆਂ GST ਦਰਾਂ 2025 0%, 5%, 18% ਅਤੇ 40% ਟੈਕਸ ਸਲੈਬਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੂਚੀ

0% ਜਾਂ NIL GST ਦਰ: ਪੂਰੀ ਸੂਚੀ

1. ਅਤਿ-ਉੱਚ ਤਾਪਮਾਨ (UHT) ਦੁੱਧ
2. ਪਨੀਰ ਜਾਂ ਚੀਨਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪੈਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲੇਬਲ ਕੀਤਾ
3. ਪੀਜ਼ਾ ਬਰੈੱਡ
4. ਖਖਰਾ, ਚਪਾਠੀ ਜਾਂ ਰੋਟੀ
5. ਪਰਾਠਾ, ਪਰੋਟਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਬਰੈੱਡ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
6. ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ Agalsidase Beta, Imiglucerase, Eptacog alfa ਐਕਟੀਵੇਟਿਡ ਰੀਕੌਂਬੀਨੈਂਟ ਕੋਗੁਲੇਸ਼ਨ ਫੈਕਟਰ VIIa, Onasemnogene abeparvovec

7. ਇਰੇਜ਼ਰ
8. ਕਸਰਤ ਕਿਤਾਬ, ਗ੍ਰਾਫ ਕਿਤਾਬ, ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਨੋਟਬੁੱਕ ਅਤੇ ਨੋਟਬੁੱਕਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਬਿਨਾਂ ਕੋਟ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼ ਅਤੇ ਪੇਪਰਬੋਰਡ
9. ਕਸਰਤ ਕਿਤਾਬ, ਗ੍ਰਾਫ ਕਿਤਾਬ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਨੋਟਬੁੱਕ ਅਤੇ ਨੋਟਬੁੱਕ
10. ਨਕਸ਼ੇ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਾਈਡ੍ਰੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਚਾਰਟ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਟਲੇਸ, ਕੰਧ ਨਕਸ਼ੇ, ਭੂਗੋਲਿਕ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗਲੋਬ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਛਾਪੇ ਗਏ
11. ਪੈਨਸਿਲ ਸ਼ਾਰਪਨਰ
12. ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਪੁਨਰ-ਬੀਮਾ (ਜੀਵਨ, ਸਿਹਤ)

5% ਨਵੀਂ GST ਦਰ: ਪੂਰੀ ਸੂਚੀ

1. ਸੰਘਣਾ ਦੁੱਧ
2. ਮੱਖਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚਰਬੀ (ਭਾਵ ਘਿਓ, ਮੱਖਣ ਦਾ ਤੇਲ, ਆਦਿ) ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੇਲ
3. ਪਨੀਰ
4. ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਗਿਰੀਦਾਰ
5. ਹੋਰ ਗਿਰੀਦਾਰ, ਸੁੱਕੇ ਹੋਏ, ਭਾਵੇਂ ਛਿਲਕੇ ਜਾਂ ਛਿੱਲੇ ਹੋਏ ਹੋਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਦਾਮ, ਹੇਜ਼ਲਨਟ ਜਾਂ ਫਿਲਬਰਟ (ਕੋਰੀਲਸ ਐਸਪੀਪੀ), ਚੈਸਟਨਟ (ਕਾਸਟੇਨੀਆ ਐਸਪੀਪੀ), ਪਿਸਤਾ, ਮੈਕਾਡੇਮੀਆ ਗਿਰੀਦਾਰ, ਕੋਲਾ ਗਿਰੀਦਾਰ (ਕੋਲਾ ਐਸਪੀਪੀ), ਪਾਈਨ ਗਿਰੀਦਾਰ
6. ਖਜੂਰ (ਨਰਮ ਜਾਂ ਸਖ਼ਤ), ਅੰਜੀਰ, ਅਨਾਨਾਸ, ਐਵੋਕਾਡੋ, ਅਮਰੂਦ, ਅੰਬ (ਕੱਟੇ ਹੋਏ, ਸੁੱਕੇ ਅੰਬਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਅਤੇ ਮੈਂਗੋਸਟੀਨ, ਸੁੱਕੇ
7. ਖੱਟੇ ਫਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਤਰੇ, ਮੈਂਡਰਿਨ (ਟੈਂਜਰੀਨ ਅਤੇ ਸਤਸੁਮਾ ਸਮੇਤ); ਕਲੇਮੈਂਟਾਈਨ, ਵਿਲਕਿੰਗ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਟਰਸ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ, ਅੰਗੂਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੋਮੇਲੋ ਸ਼ਾਮਲ

ਹਨ, ਨਿੰਬੂ (ਸਿਟਰਸ ਲਿਮਨ, ਸਿਟਰਸ ਲਿਮੋਨਮ) ਅਤੇ ਨਿੰਬੂ (ਸਿਟਰਸ ਔਰੈਂਟੀਫੋਲੀਆ, ਸਿਟਰਸ ਲੈਟੀਫੋਲੀਆ), ਸੁੱਕੇ

8. ਫਲ, ਸੁੱਕੇ, ਸਿਰਲੇਖ OS01 ਤੋਂ 0806 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ; ਅਧਿਆਇ 8 ਦੇ ਗਿਰੀਦਾਰ ਜਾਂ ਸੁੱਕੇ ਫਲਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ (ਸੁੱਕੀਆਂ ਇਮਲੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ)

9. ਮਾਲਟ, ਭੁੰਨੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ

10. ਸਟਾਰਚ; ਇਨੂਲਿਨ

11. ਜੀਵਤ ਘੋੜੇ

12. ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਰਸ ਅਤੇ ਐਬਸਟਰੈਕਟ; ਪੈਕਟਿਕ ਪਦਾਰਥ, ਪੈਕਟੀਨੇਟ ਅਤੇ ਪੈਕਟੇਟਸ; ਅਗਰ-ਅਗਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਿਊਸੀਲੇਜ ਅਤੇ ਗਾੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਭਾਵੇਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

13. ਬੀੜੀ ਦੇ ਲਪੇਟੇ ਵਾਲੇ ਪੱਤੇ (ਤੇਂਦੂ)

14. ਭਾਰਤੀ ਕਹਾਣੀ

15. ਰਬੜ ਬੈਂਡ

16. ਟੈਲਕਮ ਪਾਊਡਰ, ਫੇਸ ਪਾਊਡਰ, ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਤੇਲ, ਸ਼ੈਂਪੂ, ਸ਼ੇਵਿੰਗ ਕਰੀਮ, ਸ਼ੇਵਿੰਗ ਲੋਸ਼ਨ, ਆਫਟਰਸ਼ੇਵ ਲੋਸ਼ਨ

17. ਡੈਂਟਲ ਫਲੌਸ, ਟੂਥਪੇਸਟ, ਟੂਥ ਪਾਊਡਰ

18. ਟਾਇਲਟ ਸਾਬਣ (ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਾਬਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਬਾਰਾਂ, ਕੇਕ, ਮੋਲਡ ਕੀਤੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਜਾਂ ਆਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ

19. ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ, ਟੇਪਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ, ਹੱਥ ਨਾਲ ਬਣੀਆਂ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ

20. ਫੀਡਿੰਗ ਬੋਤਲਾਂ; ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਮਣਕੇ, ਫੀਡਿੰਗ ਬੋਤਲਾਂ ਦੇ ਨਿੱਪਲ

21. ਸੂਰ ਚਰਬੀ (ਚਰਬੀ ਸਮੇਤ) ਅਤੇ ਪੋਲਟਰੀ ਚਰਬੀ, ਸਿਰਲੇਖ 0209 ਜਾਂ 1503 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

22. ਗਊਆਂ, ਭੇਡਾਂ ਜਾਂ ਬੱਕਰੀਆਂ ਦੀ ਚਰਬੀ, ਸਿਰਲੇਖ 1503 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

23. ਮੱਛੀ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਥਣਧਾਰੀ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਚਰਬੀ ਅਤੇ ਤੇਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਸ਼, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਪਰ ਰਸਾਇਣਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਨਾ ਜਾਣ।

24. ਲਾਰਡ ਸਟੀਅਰਿਨ, ਲਾਰਡ ਤੇਲ, ਓਲੀਓ ਸਟੀਅਰਿਨ, ਓਲੀਓ-ਤੇਲ ਅਤੇ ਟੈਲੋ ਤੇਲ, ਇਮਲਸੀਫਾਈਡ ਜਾਂ ਮਿਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

25. ਹੋਰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਚਰਬੀ ਅਤੇ ਤੇਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਸ਼, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਪਰ ਰਸਾਇਣਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਨਾ ਗਏ ਹੋਣ

26. ਉੱਨ ਦੀ ਗਰੀਸ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਚਰਬੀ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ (ਲੈਨੋਲਿਨ ਸਮੇਤ)

27. ਖਾਣਯੋਗ ਮਿਸ਼ਰਣ ਜਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਚਰਬੀ ਜਾਂ ਮਾਈਕ੍ਰੋਬਾਇਲ ਚਰਬੀ ਜਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਤੇਲ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਚਰਬੀ ਜਾਂ ਮਾਈਕ੍ਰੋਬਾਇਲ ਚਰਬੀ ਜਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਤੇਲ ਜਾਂ ਮਾਈਕ੍ਰੋਬਾਇਲ ਤੇਲ ਦੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ, ਖਾਣਯੋਗ ਚਰਬੀ ਜਾਂ ਤੇਲ ਜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ 1516 ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

28. ਜਾਨਵਰਾਂ ਜਾਂ ਮਾਈਕ੍ਰੋਬਾਇਲ ਚਰਬੀ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਜਾਂ ਮਾਈਕ੍ਰੋਬਾਇਲ ਤੇਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਸ਼, ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨੇਟਿਡ, ਇੰਟਰ-ਐਸਟਰੀਫਾਈਡ, ਰੀ-ਐਸਟਰੀਫਾਈਡ ਜਾਂ ਐਲਾਈਡਾਈਨਾਈਜ਼ਡ, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਪਰ ਹੋਰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ

29. ਜਾਨਵਰਾਂ ਜਾਂ ਮਾਈਕ੍ਰੋਬਾਇਲ ਚਰਬੀ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਜਾਂ ਮਾਈਕ੍ਰੋਬਾਇਲ ਤੇਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਸ਼, ਉਬਾਲੇ ਹੋਏ, ਆਕਸੀਡਾਈਜ਼ਡ, ਡੀਹਾਈਡ੍ਰੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਸਲਫਰਾਈਜ਼ਡ, ਫੂਕੇ ਗਏ, ਗਰਮੀ ਦੁਆਰਾ ਪੋਲੀਮਰਾਈਜ਼ਡ ਵੈਕਿਊਮ ਜਾਂ ਇਨਰਟ ਗੈਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰਸਾਇਣਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ, ਸਿਰਲੇਖ 1516 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ; ਜਾਨਵਰਾਂ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਜਾਂ ਮਾਈਕ੍ਰੋਬਾਇਲ ਚਰਬੀਆਂ ਜਾਂ ਤੇਲਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚਰਬੀਆਂ ਜਾਂ ਤੇਲਾਂ ਦੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਖਾਣਯੋਗ ਮਿਸ਼ਰਣ ਜਾਂ ਤਿਆਰੀ, ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

30. ਮਾਰਜਰੀਨ, ਲਿਨੋਕਸਿਨ, ਗਲਿਸਰੋਲ, ਕੱਚਾ; ਗਲਿਸਰੋਲ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਗਲਿਸਰੋਲ ਲਾਈਸ

31. ਡੀਗ੍ਰਾਸ, ਚਰਬੀ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਜਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਜਾਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਮੋਮ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ

32. ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਮੋਮ (ਟ੍ਰਾਈਗਲਿਸਰਾਈਡਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ), ਮਧੂ-ਮੱਖੀਆਂ ਦਾ ਮੋਮ, ਹੋਰ ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜੇ ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਰਾਣੂ, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ੁੱਧ ਜਾਂ ਰੰਗੀਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

33. ਹੋਰ ਤਿਆਰ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਸ, ਮੀਟ ਆਫਲ, ਖੂਨ ਜਾਂ ਕੀੜੇ

34. ਸੌਸੇਜ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਉਤਪਾਦ, ਮੀਟ, ਮੀਟ ਆਫਲ, ਖੂਨ ਜਾਂ ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜੇ; ਇਹਨਾਂ ਉਤਪਾਦਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰੀਆਂ

35. ਮਾਸ, ਮੱਛੀ ਜਾਂ ਕ੍ਰਸਟੇਸ਼ੀਅਨ, ਮੋਲਸਕਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਲ-ਅਵਰਟੀਬਰੇਟਸ ਦੇ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਅਤੇ ਜੂਸ

36. ਤਿਆਰ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮੱਛੀ; ਮੱਛੀ ਦੇ ਅੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੈਵੀਅਰ ਅਤੇ ਕੈਵੀਅਰ ਦੇ ਬਦਲ

37. ਰਿਫਾਈਂਡ ਸ਼ੂਗਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਆਦ ਜਾਂ ਰੰਗ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਖੰਡ ਦੇ ਕਿਊਬ

38. ਕ੍ਰਸਟੇਸ਼ੀਅਨ, ਮੋਲਸਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਲ-ਅਨੁਕੂਲ ਜੀਵ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਗਏ

39. ਹੋਰ ਸ਼ੱਕਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਸਾਇਣਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਲੈਕਟੋਜ਼, ਮਾਲਟੋਜ਼, ਗਲੂਕੋਜ਼ ਅਤੇ ਫਰੁਟੋਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਠੋਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ; ਸ਼ੱਕਰ ਦੇ ਸ਼ਰਬਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਆਦ ਜਾਂ ਰੰਗ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ; (ਨਕਲੀ ਸ਼ਹਿਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਵੇਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸ਼ਹਿਦ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ); ਕੈਰੇਮਲ

40. ਕੋਕੋ ਮੱਖਣ, ਚਰਬੀ ਅਤੇ ਤੇਲ, ਖੰਡ ਮਿਠਾਈਆਂ, ਖੰਡ ਉਬਾਲੇ ਹੋਏ ਮਿਠਾਈਆਂ, ਕੋਕੋ ਪਾਊਡਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੰਡ ਜਾਂ ਮਿੱਠਾ ਪਦਾਰਥ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ

41. ਚਾਕਲੇਟ ਅਤੇ ਕੋਕੋ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰੀਆਂ

42. ਮਾਲਟ ਐਬਸਟਰੈਕਟ, ਆਟਾ, ਦਾਣੇ, ਭੋਜਨ, ਸਟਾਰਚ ਜਾਂ ਮਾਲਟ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਦੀਆਂ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰੀਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਕੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਕੋ ਦੇ ਭਾਰ ਦੁਆਰਾ 40% ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੀਫੈਟ ਕੀਤੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਸਿਰਲੇਖ 0401 ਤੋਂ 0404 ਤੱਕ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀਆਂ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਕੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਕੋ ਦੇ ਭਾਰ ਦੁਆਰਾ 5% ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੀਫੈਟ ਕੀਤੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

43. ਮੱਕੀ ਦੇ ਫਲੇਕਸ, ਬੁਲਗਾਰ ਕਣਕ, ਸੀਰੀਅਲ ਫਲੇਕਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤਿਆਰ ਭੋਜਨ, ਫੋਰਟੀਫਾਈਡ ਰਾਈਸ ਕਰਨਲ (FRK)

44. ਪਾਸਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਪਕਾਇਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਭਰਿਆ ਹੋਵੇ (ਮੀਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨਾਲ) ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪੈਗੇਟੀ, ਮੈਕਰੋਨੀ, ਨੂਡਲਜ਼, ਲਾਸਾਗਨੇ, ਗਨੋਚੀ, ਰਵੀਓਲੀ, ਕੈਨੇਲੋਨੀ; ਕੁਸਕੁਸ, ਭਾਵੇਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ

45. ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਜਾਂ ਫੈਲਾਏ ਗਏ ਉਤਪਾਦ, ਸੁਆਦੀ ਜਾਂ ਨਮਕੀਨ

46. ਪੇਸਟਰੀ, ਕੇਕ, ਬਿਸਕੁਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੇਕਰਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਕੋ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ; ਕਮਿਊਨੀਅਨ ਵੇਫਰ, ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਖਾਲੀ ਕੈਸ਼ੇ, ਸੀਲਿੰਗ ਵੇਫਰ, ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਉਤਪਾਦ (ਰੋਟੀ, ਪੀਜ਼ਾ ਬ੍ਰੈੱਡ, ਖਾਖਰਾ, ਚਪਾਤੀ, ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ)

47. ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਫਲ, ਗਿਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ, ਸਿਰਕੇ ਜਾਂ ਐਸੀਟਿਕ ਐਸਿਡ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਗਏ।

48. ਮਸ਼ਰੂਮ ਅਤੇ ਟਰਫਲ, ਸਿਰਕੇ ਜਾਂ ਐਸੀਟਿਕ ਐਸਿਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਿਆਰ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਗਏ

49. ਟਮਾਟਰ ਸਿਰਕੇ ਜਾਂ ਐਸੀਟਿਕ ਐਸਿਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਿਆਰ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਗਏ

50. ਸਿਰਕੇ ਜਾਂ ਐਸੀਟਿਕ ਐਸਿਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਿਆਰ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਫ੍ਰੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਸਿਰਲੇਖ 2006 ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

51. ਸਿਰਕੇ ਜਾਂ ਐਸੀਟਿਕ ਐਸਿਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਿਆਰ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਐਸਿਡ, ਫ੍ਰੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸਿਰਲੇਖ 2006 ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

52. ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਫਲ, ਗਿਰੀਦਾਰ, ਫਲ-ਛਿੱਲੇ ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ, ਖੰਡ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਗਏ (ਨਿਕਾਸ, ਗਲੇਸ਼ ਜਾਂ ਕ੍ਰਿਸਟਲਾਈਜ਼ਡ)

53. ਜੈਮ, ਫਲ ਜੈਲੀ, ਮੁਰੱਬਾ, ਫਲ ਜਾਂ ਗਿਰੀਦਾਰ ਪਿਊਰੀ ਅਤੇ ਫਲ ਜਾਂ ਗਿਰੀਦਾਰ ਪੇਸਟ, ਪਕਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਭਾਵੇਂ ਖੰਡ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮਿੱਠਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ

54. ਫਲ, ਗਿਰੀਦਾਰ ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ, ਹੋਰ ਤਿਆਰ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਭਾਵੇਂ ਖੰਡ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮਿੱਠਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਆਤਮਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂੰਗਫਲੀ, ਕਾਜੂ, ਭੁੰਨੇ ਹੋਏ, ਨਮਕੀਨ ਜਾਂ ਭੁੰਨੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਨਮਕੀਨ, ਹੋਰ ਭੁੰਨੇ ਹੋਏ ਗਿਰੀਦਾਰ ਅਤੇ ਬੀਜ, ਅੰਬ, ਨਿੰਬੂ, ਸੰਤਰਾ, ਅਨਾਨਾਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਫਲਾਂ ਦਾ ਸਕੁਐਸ਼

55. ਕੋਮਲ ਨਾਰੀਅਲ ਪਾਣੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪੈਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲੇਬਲ ਕੀਤਾ

56. ਫਲਾਂ ਜਾਂ ਗਿਰੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਜੂਸ (ਅੰਗੂਰ ਸਮੇਤ) ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਜੂਸ, ਬਿਨਾਂ ਖਮੀਰ ਦੇ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾ ਹੋਣ, ਭਾਵੇਂ ਵਾਧੂ ਖੰਡ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮਿੱਠਾ ਪਦਾਰਥ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

57. ਚਾਹ ਜਾਂ ਸਾਥੀ ਦੇ ਐਬਸਟਰੈਕਟ, ਐਸੈਂਸ ਅਤੇ ਗਾੜ੍ਹਾਪਣ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਾਲ ਤਿਆਰੀਆਂ ੇਰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਚਮੜਾ, ਬਿਨਾਂ ਉੱਨ ਜਾਂ ਵਾਲਾਂ ਦੇ, ਭਾਵੇਂ ਵੰਡਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਹੈਡਿੰਗ 4114 ਦੇ ਚਮੜੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

58. ਕੌਫੀ ਦੇ ਐਬਸਟਰੈਕਟ, ਐਸੈਂਸ ਅਤੇ ਗਾੜ੍ਹਾਪਣ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਐਬਸਟਰੈਕਟਾਂ, ਐਸੈਂਸ ਜਾਂ ਗਾੜ੍ਹਾਪਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨਾਲ ਤਿਆਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕੌਫੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨਾਲ

59. ਖਮੀਰ (ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਨਾ-ਸਰਗਰਮ); ਹੋਰ ਸਿੰਗਲ ਸੈੱਲ ਸੂਖਮ-ਜੀਵਾਣੂ, ਮਰੇ ਹੋਏ (ਪਰ ਸਿਰਲੇਖ 3002 ਦੇ ਟੀਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ); ਤਿਆਰ ਬੇਕਿੰਗ ਪਾਊਡਰ

60. ਭੁੰਨੇ ਹੋਏ ਚਿਕੋਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੁੰਨੇ ਹੋਏ ਕੌਫੀ ਦੇ ਬਦਲ, ਅਤੇ ਐਬਸਟਰੈਕਟ, ਐਸੈਂਸ ਅਤੇ ਗਾੜ੍ਹਾਪਣ।

61 ਸੂਪ ਅਤੇ ਬਰੋਥ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ; ਸਮਰੂਪ ਸੰਯੁਕਤ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰੀਆਂ

62. ਸਾਸ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ, ਮਿਸ਼ਰਤ ਮਸਾਲੇ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸੀਜ਼ਨਿੰਗ; ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਆਟਾ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਸਰ੍ਹੋਂ, ਕਰੀ ਪੇਸਟ, ਮੇਅਨੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਲਾਦ ਡ੍ਰੈਸਿੰਗ

63. ਆਈਸ ਕਰੀਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਾਣਯੋਗ ਬਰਫ਼, ਭਾਵੇਂ ਕੋਕੋ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ

64. ਟੈਕਸਟਚਰਾਈਜ਼ਡ ਵੈਜੀਟੇਬਲ ਪ੍ਰੋਟੀਨ (ਸੋਇਆ ਬਾਰੀ), ਦਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਣੀ ਬਾਰੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੂੰਗੌੜੀ ਅਤੇ ਬੈਟਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ

65. ਨਮਕੀਨ, ਭੁਜੀਆ, ਮਿਸ਼ਰਣ, ਚਬੇਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਣਯੋਗ ਤਿਆਰੀਆਂ ਜੋ ਖਪਤ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ (ਭੁੰਨੇ ਹੋਏ ਛੋਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ), ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਲੇਬਲ ਕੀਤੇ

66. ਸ਼ੂਗਰ ਵਾਲੇ ਭੋਜਨ, ਭੋਜਨ ਤਿਆਰੀਆਂ ਜੋ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, 20 ਲੀਟਰ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਕ ਕੀਤਾ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ

67. ਪਾਣੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਜਾਂ ਨਕਲੀ ਖਣਿਜ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਹਵਾਦਾਰ ਪਾਣੀ ਸਮੇਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੰਡ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮਿੱਠਾ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਸੁਆਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

68. ਪੌਦੇ-ਅਧਾਰਤ ਦੁੱਧ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ, ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਖਪਤ ਲਈ ਤਿਆਰ

69. ਸੋਇਆ ਦੁੱਧ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ, ਫਲਾਂ ਦਾ ਗੁੱਦਾ ਜਾਂ ਫਲਾਂ ਦਾ ਜੂਸ ਅਧਾਰਤ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ (ਫਲਾਂ ਦੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਜਾਂ ਫਲਾਂ ਦੇ ਜੂਸ ਵਾਲੇ ਕਾਰਬੋਨੇਟਿਡ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ), ਦੁੱਧ ਵਾਲੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ

70. ਸੰਗਮਰਮਰ ਅਤੇ ਟ੍ਰੈਵਰਟਾਈਨ ਬਲਾਕ, ਗ੍ਰੇਨਾਈਟ ਬਲਾਕ

71 ਐਨਸਥੀਟਿਕਸ, ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਆਇਓਡੇਟ, ਸਟੀਮ, ਆਇਓਡੀਨ, ਮੈਡੀਕਲ ਗ੍ਰੇਡ ਆਕਸੀਜਨ, ਸਲਫਿਊਰਿਕ ਐਸਿਡ, ਨਾਈਟ੍ਰਿਕ ਐਸਿਡ, ਅਮੋਨੀਆ, ਮੈਡੀਸਨਲ ਗ੍ਰੇਡ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਪਰਆਕਸਾਈਡ

72. ਸੂਖਮ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤ, ਜੋ ਕਿ ਖਾਦ ਨਿਯੰਤਰਣ ਆਦੇਸ਼, 1985 ਦੇ ਭਾਗ (ਏ) ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 1 ਦੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 1(g) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਖਾਦ ਨਿਯੰਤਰਣ ਆਦੇਸ਼, 1985 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹਨ

73. ਗਿਬਰੈਲਿਕ ਐਸਿਡ, ਕੁਦਰਤੀ ਮੈਂਥੋਲ

74. ਕੁਦਰਤੀ ਮੈਂਥੋਲ ਤੋਂ ਬਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਰਥਾਤ: ਮੈਂਥੋਲ ਅਤੇ ਮੈਂਥੋਲ ਕ੍ਰਿਸਟਲ, ਪੇਪਰਮਿੰਟ (ਮੈਂਥਾ ਤੇਲ), ਫਰੈਕਸ਼ਨੇਟਿਡ/ਡੀ-ਟਰਪੀਨੇਟਿਡ ਮੈਂਥਾ ਤੇਲ (ਡੀਟੀਐਮਓ), ਡੀ-ਮੈਂਥੋਲਾਈਜ਼ਡ ਤੇਲ (ਡੀਐਮਓ), ਸਪੀਅਰਮਿੰਟ ਤੇਲ, ਮੈਂਥਾ ਪਾਈਪੇਰੀਟਾ ਤੇਲ

75. ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: ਫਲੂਟੀਕਾਸੋਨ ਫੁਰੋਏਟ ਉਮੇਕਲੀਡੀਨੀਅਮ + ਵਿਲੈਂਟੇਰੋਲ ਐਫਐਫ/ਯੂਐਮਈਸੀ/VI, ਬ੍ਰੈਂਟੁਕਸੀਮਾਬ ਵੇਡੋਟਿਨ, ਓਕਰੇਲੀਜ਼ੁਮਾਬ, ਪਰਟੂਜ਼ੁਮਾਬ, ਪਰਟੂਜ਼ੁਮਾਬ + ਟ੍ਰਾਸਟੂਜ਼ੁਮਾਬ, ਫੈਰੀਸੀਮਾਬ

76. ਦਵਾਈਆਂ (ਸਿਰਲੇਖ 30.02, 30.05 ਜਾਂ 30.06 ਦੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਤੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਲਾਜ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲੈਕਟਿਕ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਮਾਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੁਰਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਫਾਰਮਾਂ ਜਾਂ ਪੈਕਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ, ਯੂਨਾਨੀ, ਸਿੱਧ, ਹੋਮਿਓਪੈਥਿਕ ਜਾਂ ਬਾਇਓ-ਕੈਮਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

77. ਇਲਾਜ, ਪ੍ਰੋਫਾਈਲੈਕਟਿਕ ਜਾਂ ਡਾਇਗਨੌਸਟਿਕ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਖੂਨ; ਐਂਟੀਸੇਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੂਨ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਅਤੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਇਮਯੂਨੋਲੋਜੀਕਲ ਉਤਪਾਦ, ਭਾਵੇਂ ਬਾਇਓਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ; ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪਦਾਰਥ, ਸੂਖਮ-ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ (ਖਮੀਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਉਤਪਾਦ

78. ਗਲੈਂਡਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੰਗ ਜੈਵਿਕ-ਇਲਾਜਿਕ ਵਰਤੋਂ ਲਈ, ਸੁੱਕੇ, ਭਾਵੇਂ ਪਾਊਡਰ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ; ਗਲੈਂਡਜ਼ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਅਰਕ ਜਾਂ ਜੈਵਿਕ-ਇਲਾਜਿਕ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ; ਹੈਪਰੀਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲੂਣ; ਹੋਰ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਂ ਜਾਨਵਰ ਪਦਾਰਥ ਜੋ ਇਲਾਜ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲੈਕਟਿਕ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।

79. ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਨੋਟ 4 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਸਮਾਨ [ਲੇਖ. ਨਿਰਜੀਵ ਸਰਜੀਕਲ ਕੈਟਗਟ, ਸਮਾਨ ਨਿਰਜੀਵ ਸਿਊਚਰ ਸਮੱਗਰੀ (ਨਿਰਜੀਵ ਸੋਖਣਯੋਗ ਸਰਜੀਕਲ ਜਾਂ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਧਾਗੇ ਸਮੇਤ) ਅਤੇ ਸਰਜੀਕਲ ਜ਼ਖ਼ਮ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਜੀਵ ਟਿਸ਼ੂ ਚਿਪਕਣ ਵਾਲੇ; ਨਿਰਜੀਵ ਲੈਮੀਨੇਰੀਆ ਅਤੇ ਨਿਰਜੀਵ ਲੈਮੀਨੇਰੀਆ ਟੈਂਟ; ਨਿਰਜੀਵ ਸੋਖਣਯੋਗ ਸਰਜੀਕਲ ਜਾਂ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਹੀਮੋਸਟੈਟਿਕਸ; ਨਿਰਜੀਵ ਸਰਜੀਕਲ ਜਾਂ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਅਡੈਸ਼ਨ ਰੁਕਾਵਟਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਸੋਖਣਯੋਗ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ; ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ] [ਗਰਭ ਨਿਰੋਧਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ]

80। ਵੈਡਿੰਗ, ਜਾਲੀਦਾਰ, ਪੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਵਸਤੂਆਂ (ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਡਰੈਸਿੰਗ, ਚਿਪਕਣ ਵਾਲੇ ਪਲਾਸਟਰ, ਪੋਲਟੀਸ), ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਜਾਂ ਲੇਪ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ, ਸਰਜੀਕਲ, ਦੰਦਾਂ ਜਾਂ ਪਸ਼ੂ ਚਿਕਿਤਸਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਫਾਰਮਾਂ ਜਾਂ ਪੈਕਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

81. ਦਵਾਈਆਂ (ਸਿਰਲੇਖ 30.02, 30.05 ਜਾਂ 30.06 ਦੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲੈਕਟਿਕ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮਿਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮਿਕਸ ਉਤਪਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਮਾਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੁਰਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਟ੍ਰਾਂਸਡਰਮਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ) ਜਾਂ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਫਾਰਮਾਂ ਜਾਂ ਪੈਕਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ, ਯੂਨਾਨੀ, ਹੋਮਿਓਪੈਥਿਕ ਸਿੱਧ ਜਾਂ ਬਾਇਓ-ਕੈਮਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੇ ਚਿਕਿਤਸਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

82. ਡੈਕਸਟ੍ਰੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਟਾਰਚ (ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਪ੍ਰੀਜੈਲੇਟਾਈਨਾਈਜ਼ਡ ਜਾਂ ਐਸਟਰੀਫਾਈਡ ਸਟਾਰਚ); ਸਟਾਰਚਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਗੂੰਦ, ਜਾਂ ਡੈਕਸਟ੍ਰੀਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਟਾਰਚਾਂ 'ਤੇ

83. ਜੈਲੇਟਿਨ (ਆਇਤਾਕਾਰ (ਵਰਗ ਸਮੇਤ) ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜੈਲੇਟਿਨ ਸਮੇਤ, ਭਾਵੇਂ ਸਤ੍ਹਾ-ਵਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰੰਗੀਨ ਹੋਵੇ) ਅਤੇ ਜੈਲੇਟਿਨ ਡੈਰੀਵੇਟਿਵਜ਼; ਆਈਸਿੰਗ ਗਲਾਸ; ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਦੇ ਹੋਰ ਗੂੰਦ, ਸਿਰਲੇਖ 3501 ਦੇ ਕੇਸੀਨ ਗੂੰਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ

84. ਡਾਕਟਰੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਐਕਸ-ਰੇ ਲਈ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਪਲੇਟਾਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮ, ਸਿਨੇਮੈਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਪਲੇਟਾਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ, ਐਕਸਪੋਜ਼ਡ ਅਤੇ ਵਿਕਸਤ

85. ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਪਲੇਟਾਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ, ਐਕਸਪੋਜ਼ਡ ਅਤੇ ਵਿਕਸਤ, ਭਾਵੇਂ ਸਾਊਂਡ ਟਰੈਕ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਊਂਡ ਟਰੈਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ, ਫੀਚਰ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

86. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬਾਇਓ-ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ, ਅਰਥਾਤ
- ਬੈਸੀਲਸ ਥੁਰਿੰਗਿਐਨਸਿਸ ਵਰ. ਇਜ਼ਰਾਈਲੈਂਸਿਸ, ਬੈਸੀਲਸ ਥੁਰਿੰਗਿਐਨਸਿਸ ਵਰ. ਕੁਰਸਟਾਕੀ, ਬੈਸੀਲਸ ਥੁਰਿੰਗਿਏਨਸਿਸ ਵਰ. ਗੈਲਰੀਏ, ਬੈਸੀਲਸ ਸਫੇਰੀਕਸ,

ਟ੍ਰਾਈਕੋਡਰਮਾ ਵਿਰੀਡ, ਟ੍ਰਾਈਕੋਡਰਮਾ ਹਰਜ਼ੀਅਨਮ, ਸੂਡੋਮੋਨਾਸ ਫਲੋਰੇਸੈਂਸ, ਬਿਊਵੇਰੀਆਬਾਸੀਆਨਾ, ਹੈਲੀਕੋਵਰਪਆਰਮੀਗੇਰਾ ਦਾ ਐਨਪੀਵੀ, ਸਪੋਡੋਪਟੇਰਾਲੀਟੂਰਾ ਦਾ ਐਨਪੀਵੀ, ਨਿੰਮ ਅਧਾਰਤ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ, ਸਿੰਥੇਪੋਗਨ

87. ਸਾਰੇ ਡਾਇਗਨੌਸਟਿਕ ਕਿੱਟਾਂ ਅਤੇ ਰੀਐਜੈਂਟਸ, ਸਿਲੀਕਾਨ ਵੇਫਰ

88. ਲੈਟੇਕਸ ਰਬੜ ਥਰਿੱਡ

89. ਪਿਛਲੇ ਟਰੈਕਟਰ ਟਾਇਰ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਟਰੈਕਟਰ ਟਾਇਰ ਟਿਊਬ, ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਲਈ ਟਿਊਬ, ਟਰੈਕਟਰ ਟਾਇਰਾਂ ਲਈ ਟਿਊਬ

90. ਸਰਜੀਕਲ ਰਬੜ ਦੇ ਦਸਤਾਨੇ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਰਬੜ ਦੇ ਦਸਤਾਨੇ

91. ਟੈਨਿੰਗ ਜਾਂ ਕ੍ਰਸਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚਮੜਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਾਵਾਂ (ਮੱਝਾਂ ਸਮੇਤ) ਜਾਂ ਘੋੜੇ ਦੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਚਮੜੇ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਚਮੜਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਹੈਡਿੰਗ 4114 ਦੇ ਚਮੜੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ।

92. ਟੈਨਿੰਗ ਜਾਂ ਕ੍ਰਸਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚਮੜਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਮੜੇ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਚਮੜਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਭੇਡਾਂ ਜਾਂ ਲੇਲੇ ਦਾ, ਬਿਨਾਂ ਉੱਨ ਦੇ, ਭਾਵੇਂ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਹੈਡਿੰਗ ਦੇ ਚਮੜੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। 4114

94. ਚਮੋਇਸ (ਸੰਯੋਜਨ ਚਮੋਇਸ ਸਮੇਤ) ਚਮੜਾ; ਪੇਟੈਂਟ ਚਮੜਾ ਅਤੇ ਪੇਟੈਂਟ ਲੈਮੀਨੇਟਡ ਚਮੜਾ; ਧਾਤੂ ਚਮੜਾ

95. ਚਮੜੇ ਜਾਂ ਚਮੜੇ ਦੇ ਫਾਈਬਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵਾਲਾ ਰਚਨਾ ਚਮੜਾ, ਸਲੈਬਾਂ, ਚਾਦਰਾਂ ਜਾਂ ਪੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਰੋਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ; ਚਮੜੇ ਜਾਂ ਰਚਨਾ ਚਮੜੇ ਦੇ ਪੈਰਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ, ਚਮੜੇ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ; ਚਮੜੇ ਦੀ ਧੂੜ, ਪਾਊਡਰ ਅਤੇ ਆਟਾ

96. ਪਾਊਚ ਅਤੇ ਪਰਸ ਸਮੇਤ ਹੈਂਡਬੈਗ; ਗਹਿਣਿਆਂ ਦਾ ਡੱਬਾ, ਹੈਂਡ ਬੈਗ ਅਤੇ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਬੈਗ, ਸੂਤੀ ਦੇ, ਹੈਂਡ ਬੈਗ ਅਤੇ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਬੈਗ, ਜੂਟ ਦੇ,

97. ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਨੇ

98. ਲੱਕੜ, ਪੱਥਰ [ਸੰਗਮਰਮਰ ਸਮੇਤ] ਅਤੇ ਧਾਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ [ਕੀਮਤੀ ਧਾਤਾਂ ਤੋਂ ਬਣੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ]

99. ਸੀਮਿੰਟ ਬਾਂਡਡ ਪਾਰਟੀਕਲ ਬੋਰਡ; ਜੂਟ ਪਾਰਟੀਕਲ ਬੋਰਡ; ਚੌਲਾਂ ਦਾ ਭੁੱਕੀ ਬੋਰਡ; ਗਲਾਸ-ਫਾਈਬਰ ਰੀਇਨਫੋਰਸਡ ਜਿਪਸਮ ਬੋਰਡ (GRG); ਸੀਸਲ-ਫਾਈਬਰ ਬੋਰਡ; ਬੈਗਾਸ ਬੋਰਡ; ਅਤੇ ਕਪਾਹ ਦੇ ਡੰਡੇ ਵਾਲਾ ਕਣ ਬੋਰਡ; ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਕਣ/ਫਾਈਬਰ ਬੋਰਡ

100. ਹੂਪਵੁੱਡ; ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਖੰਭੇ; ਲੱਕੜ ਦੇ ਢੇਰ, ਪਿਕੇਟ ਅਤੇ ਸਟੈਕ, ਨੋਕਦਾਰ ਪਰ ਲੰਬਾਈ ਵੱਲ ਆਰਾ ਨਹੀਂ; ਲੱਕੜ ਦੀਆਂ ਸੋਟੀਆਂ, ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਮੋੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਗਈਆਂ, ਮੋੜੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਵਾਕਿੰਗ-ਸਟਿਕਸ, ਛੱਤਰੀਆਂ, ਔਜ਼ਾਰ ਹੈਂਡਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਢੁਕਵੀਆਂ

101 ਲੱਕੜ ਦੀ ਉੱਨ; ਲੱਕੜ ਦਾ ਆਟਾ; ਲੱਕੜ ਦੇ ਰੇਲਵੇ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਮਵੇਅ ਸਲੀਪਰ (ਕਰਾਸ-ਟਾਈ)

102. ਵੇਨੀਅਰਿੰਗ ਲਈ ਚਾਦਰਾਂ (ਲੈਮੀਨੇਟਡ ਲੱਕੜ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਮੇਤ), ਪਲਾਈਵੁੱਡ ਲਈ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਲੈਮੀਨੇਟਡ ਲੱਕੜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੱਕੜ ਲਈ, ਲੰਬਾਈ ਵੱਲ ਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਛਿੱਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਭਾਵੇਂ ਪਲੈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਰੇਤ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਅੰਤ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ, 6 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ [ਮਾਚ ਸਪਲਿੰਟ ਲਈ]

103. ਬਾਂਸ ਦਾ ਫਰਸ਼

104. ਪੇਂਟਿੰਗ, ਫੋਟੋਆਂ, ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਆਦਿ ਲਈ ਲੱਕੜ ਦੇ ਫਰੇਮ; ਲੱਕੜ ਦੇ ਉੱਕਰੇ ਹੋਏ ਉਤਪਾਦ, ਲੱਕੜ ਦੇ ਕਲਾ ਸਮਾਨ/ਸਜਾਵਟੀ ਵਸਤੂਆਂ (ਇਨਲੇਅ ਵਰਕ, ਡੱਬੇ, ਬੈਰਲ, ਵੈਟਸ ਸਮੇਤ)

105. ਲੱਕੜ ਦੇ ਪੈਕਿੰਗ ਕੇਸ, ਬਕਸੇ, ਕਰੇਟ, ਡਰੱਮ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਪੈਕਿੰਗ; ਲੱਕੜ ਦੇ ਕੇਬਲ-ਡਰੱਮ; ਪੈਲੇਟ, ਬਾਕਸ ਪੈਲੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਡ ਬੋਰਡ, ਲੱਕੜ ਦੇ; ਲੱਕੜ ਦੇ ਪੈਲੇਟ ਕਾਲਰ

106. ਲੱਕੜ ਦੇ ਡੱਬੇ, ਬੈਰਲ, ਵੈਟਸ, ਟੱਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੂਪਰਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਹਿੱਸੇ, ਡੰਡੇ ਸਮੇਤ

107. ਲੱਕੜ ਦੇ ਔਜ਼ਾਰ, ਔਜ਼ਾਰ ਬਾਡੀਜ਼, ਔਜ਼ਾਰ ਹੈਂਡਲ, ਝਾੜੂ ਜਾਂ ਬੁਰਸ਼ ਬਾਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਹੈਂਡਲ; ਬੂਟ ਜਾਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਸਟ ਅਤੇ ਰੁੱਖ, ਲੱਕੜ ਦੇ

108. ਬਾਂਸ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਜੋੜਨ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ; ਲੱਕੜ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਅਤੇ ਰਸੋਈ ਦੇ ਸਾਮਾਨ

109. ਲੱਕੜ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟਰੀ ਅਤੇ ਇਨਲੇਡ ਲੱਕੜ; ਗਹਿਣਿਆਂ ਜਾਂ ਕਟਲਰੀ ਲਈ ਤਾਬੂਤ ਅਤੇ ਕੇਸ, ਅਤੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਸਤੂਆਂ; ਮੂਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਹਿਣੇ; ਲੱਕੜ ਦੇ ਫਰਨੀਚਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜੋ ਅਧਿਆਇ 94 ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ

110. ਮੂਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਹੋਰ ਗਹਿਣੇ, ਲੱਕੜ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਜੜ੍ਹਾਂ, ਗਹਿਣਿਆਂ ਦਾ ਡੱਬਾ, ਲੱਕੜ ਦੇ ਖਰਾਦ ਅਤੇ ਲੱਖ ਦਾ ਕੰਮ [ਖਰਾਦ ਅਤੇ ਲੱਖ ਦਾ ਕੰਮ, ਅੰਬਾਦੀ ਸੀਸਲ ਸ਼ਿਲਪਕਾਰੀ ਸਮੇਤ]

111. ਲੱਕੜ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਹੈਂਗਰ, ਸਪੂਲ, ਕਾਪਸ, ਬੌਬਿਨ, ਸਿਲਾਈ ਧਾਗੇ ਦੀਆਂ ਰੀਲਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਲਈ ਲੱਕੜ ਦੇ ਸਮਾਨ, ਮੈਚ ਸਪਲਿੰਟ, ਪੈਨਸਿਲ ਸਲੈਟ, ਲੱਕੜ ਦੇ ਹਿੱਸੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਹਾਜ਼ਾਂ, ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਫਲੋਟਿੰਗ ਢਾਂਚਿਆਂ ਲਈ ਓਅਰ, ਪੈਡਲ ਅਤੇ ਰੂਡਰ, ਟੇਬਲਵੇਅਰ ਅਤੇ ਰਸੋਈ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਘਰੇਲੂ ਸਜਾਵਟੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ [ਲੱਕੜ ਦੇ ਪੇਵਿੰਗ ਬਲਾਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੰਘਣੀ ਲੱਕੜ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜੋ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਟੇਬਲਵੇਅਰ ਅਤੇ ਰਸੋਈ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਘਰੇਲੂ ਸਜਾਵਟੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ]

112. ਕੁਦਰਤੀ ਕਾਰ੍ਕ, ਡੀਬੈਕਡ ਜਾਂ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਗਾਕਾਰ, ਜਾਂ ਆਇਤਾਕਾਰ (ਵਰਗ ਸਮੇਤ) ਬਲਾਕਾਂ, ਪਲੇਟਾਂ, ਚਾਦਰਾਂ ਜਾਂ ਪੱਟੀਆਂ (ਕਾਰ੍ਕ ਜਾਂ ਸਟੌਪਰਾਂ ਲਈ ਤਿੱਖੇ-ਧਾਰੀ ਖਾਲੀ ਸਥਾਨਾਂ ਸਮੇਤ)

113. ਕੁਦਰਤੀ ਕਾਰ੍ਕ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਰ੍ਕ ਅਤੇ ਸਟੌਪਰ, ਸ਼ਟਲਕਾਕ ਕਾਰ੍ਕ ਤਲ

114. ਕਾਰ੍ਕ ਦੇ ਕਲਾ ਸਮਾਨ [ਸ਼ੋਲਾਪਿਥ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਮੇਤ]

115. ਐਗਲੋਮੇਰੇਟਿਡ ਕਾਰ੍ਕ (ਬਾਈਡਿੰਗ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ) ਅਤੇ ਐਗਲੋਮੇਰੇਟਿਡ ਕਾਰ੍ਕ ਦੇ ਸਮਾਨ

116. ਮਕੈਨੀਕਲ ਲੱਕੜ ਦਾ ਮਿੱਝ

117. ਰਸਾਇਣਕ ਲੱਕੜ ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਗ੍ਰੇਡਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਿੱਝ, ਸੋਡਾ ਜਾਂ ਸਲਫੇਟ; ਰਸਾਇਣਕ ਲੱਕੜ ਦਾ ਮਿੱਝ, ਸਲਫਾਈਟ, ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਗ੍ਰੇਡਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

118. ਮਕੈਨੀਕਲ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਪਲਪਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਲੱਕੜ ਦਾ ਮਿੱਝ

119. ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ (ਕੂੜੇ ਅਤੇ ਸਕ੍ਰੈਪ) ਕਾਗਜ਼ ਜਾਂ ਪੇਪਰਬੋਰਡ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰੇਸ਼ੇਦਾਰ ਸੈਲੂਲੋਸਿਕ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੇਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਿੱਝ

120. ਹੱਥ ਨਾਲ ਬਣੇ ਕਾਗਜ਼ ਅਤੇ ਪੇਪਰਬੋਰਡ

121 ਕਾਗਜ਼ ਜਾਂ ਪੇਪਰਬੋਰਡ ਦੇ ਡੱਬੇ, ਪਾਊਚ, ਬਟੂਏ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਗਜ਼ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

122. ਡੱਬੇ, ਡੱਬੇ ਅਤੇ ਕੇਸ, - ਕੋਰੇਗੇਟਿਡ ਪੇਪਰ ਜਾਂ ਪੇਪਰ ਬੋਰਡ; ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕੋਰੇਗੇਟਿਡ ਪੇਪਰ ਜਾਂ ਪੇਪਰ ਬੋਰਡ

123. ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਮਿੱਝ ਨਾਲ ਢੱਕੀਆਂ ਟ੍ਰੇਆਂ, ਮਾਚਿਸ ਲਈ ਪੇਪਰ ਸਪਲਿੰਟ, ਭਾਵੇਂ ਮੋਮ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਅਸਫਾਲਟਿਕ ਛੱਤ ਵਾਲੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ, ਕਾਗਜ਼ ਦੀਆਂ ਬੋਰੀਆਂ/ਬੈਗ ਅਤੇ ਬਾਇਓ ਡੀਗ੍ਰੇਡੇਬਲ ਬੈਗ

124 ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਫਿਲਾਮੈਂਟਸ ਦਾ ਸਿਲਾਈ ਧਾਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ

18% GST ਦਰ: ਪੂਰੀ ਸੂਚੀ

1.ਬਿਡਿਸ

2. ਪੋਰਟਲੈਂਡ ਸੀਮਿੰਟ, ਐਲੂਮੀਨਸ ਸੀਮਿੰਟ, ਸਲੈਗ ਸੀਮਿੰਟ, ਸੁਪਰ ਸਲਫੇਟ ਸੀਮਿੰਟ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਹਾਈਡ੍ਰੌਲਿਕ ਸੀਮਿੰਟ, ਭਾਵੇਂ ਰੰਗੀਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਲਿੰਕਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ।

3. ਕੋਲਾ; ਕੋਲੇ ਤੋਂ ਬਣੇ ਬ੍ਰਿਕੇਟ, ਅੰਡਕੋਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਠੋਸ ਬਾਲਣ

4. ਲਿਗਨਾਈਟ, ਭਾਵੇਂ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਜੈਟ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ

5. ਪੀਟ (ਪੀਟ ਲਿਟਰ ਸਮੇਤ), ਭਾਵੇਂ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ

6. ਕੁਦਰਤੀ ਮੈਂਥੋਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਣੇ ਸਮਾਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ: ਮੈਂਥੋਲ ਅਤੇ ਮੈਂਥੋਲ ਕ੍ਰਿਸਟਲ, ਪੇਪਰਮਿੰਟ (ਮੈਂਥਾ ਤੇਲ), ਫਰੈਕਸ਼ਨੇਟਿਡ/ਡੀ-ਟਰਪੀਨੇਟਿਡ ਮੈਂਥਾ ਤੇਲ (ਡੀਟੀਐਮਓ), ਡੀ-ਮੈਂਥੋਲਾਈਜ਼ਡ ਤੇਲ (ਡੀਐਮਓ), ਸਪੀਅਰਮਿੰਟ ਤੇਲ, ਮੈਂਥਾ ਪਾਈਪੇਰੀਟਾ ਤੇਲ

7. ਸੁਗੰਧ ਵਾਲੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਜੋ ਸਾੜ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ (ਅਗਰਬੱਤੀਆਂ, ਲੋਬਨ, ਧੂਪ ਬੱਤੀ, ਧੂਪ, ਸੰਭਰਣੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ)

8. ਬਾਇਓਡੀਜ਼ਲ (ਹਾਈ ਸਪੀਡ ਡੀਜ਼ਲ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਤੇਲ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਾਇਓਡੀਜ਼ਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ)

9. ਰਬੜ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਿਊਮੈਟਿਕ ਟਾਇਰ [ਸਾਈਕਲਾਂ, ਸਾਈਕਲ-ਰਿਕਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਪਹੀਆ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸਾਈਕਲ ਰਿਕਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ/ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ; ਪਿਛਲੇ ਟਰੈਕਟਰ ਟਾਇਰ; ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਮ ਦੇ]

10. ਰਸਾਇਣਕ ਲੱਕੜ ਦਾ ਮਿੱਝ, ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਗ੍ਰੇਡ

11. ਬਿਨਾਂ ਕੋਟ ਕੀਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਅਤੇ ਪੇਪਰਬੋਰਡ, ਲਿਖਣ, ਛਪਾਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਗ੍ਰਾਫਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਮ ਦੇ, ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਛੇਦ ਵਾਲੇ ਪੰਚ-ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਪੰਚ ਟੇਪ ਪੇਪਰ, ਰੋਲ ਜਾਂ ਆਇਤਾਕਾਰ (ਵਰਗ ਸਮੇਤ) ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਕਾਰ ਦੇ, ਸਿਰਲੇਖ 4801 ਜਾਂ 4803 ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ; [ਕਸਰਤ ਕਿਤਾਬ, ਗ੍ਰਾਫ ਕਿਤਾਬ, ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਨੋਟਬੁੱਕ ਅਤੇ ਨੋਟਬੁੱਕਾਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕੋਟ ਕੀਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਅਤੇ ਪੇਪਰਬੋਰਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ]

12. ਬਿਨਾਂ ਕੋਟ ਕੀਤੇ ਕਰਾਫਟ ਪੇਪਰ ਅਤੇ ਪੇਪਰਬੋਰਡ, ਰੋਲ ਜਾਂ ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਲੇਖ 4802 ਜਾਂ 4803 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

13. ਹੋਰ ਬਿਨਾਂ ਕੋਟ ਕੀਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਅਤੇ ਪੇਪਰਬੋਰਡ, ਰੋਲ ਜਾਂ ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਨੋਟ 3 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ

14. ਗਰੀਸਪਰੂਫ ਪੇਪਰ; ਗਲਾਸਾਈਨ ਪੇਪਰ

15. ਕੰਪੋਜ਼ਿਟ ਪੇਪਰ ਅਤੇ ਪੇਪਰਬੋਰਡ (ਕਾਗਜ਼ ਜਾਂ ਪੇਪਰਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਸਮਤਲ ਪਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਿਪਕਣ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਚਿਪਕ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ), ਸਤ੍ਹਾ-ਕੋਟੇਡ ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਪ੍ਰਗਨੇਟਡ ਨਹੀਂ, ਭਾਵੇਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਰੋਲ ਜਾਂ ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿੱਚ

16. ਕਾਗਜ਼ ਅਤੇ ਪੇਪਰਬੋਰਡ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਕਾਓਲਿਨ (ਚਾਈਨਾ ਕਲੇ) ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਜੈਵਿਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨਾਲ ਲੇਪਿਆ ਹੋਇਆ, ਬਾਈਂਡਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੋਟਿੰਗ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਸਤ੍ਹਾ-ਰੰਗੀਨ, ਸਤ੍ਹਾ-ਸਜਾਏ ਹੋਏ ਜਾਂ ਛਾਪੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਕਾਰ ਦੇ ਰੋਲ ਜਾਂ ਆਇਤਾਕਾਰ (ਵਰਗ ਸਮੇਤ) ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿੱਚ।

17. ਕਾਗਜ਼ ਅਤੇ ਪੇਪਰਬੋਰਡ, ਕੋਰੇਗੇਟਿਡ (ਚਿਪਕੀਆਂ ਫਲੈਟ ਸਤਹ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ), ਕ੍ਰੇਪਡ, ਕਰਿੰਕਡ, ਐਮਬੌਸਡ ਜਾਂ ਪਰਫੋਰੇਟਿਡ, ਰੋਲ ਜਾਂ ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਲੇਖ 4803 ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

18. ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੇ ਲੇਖ, ਬੁਣੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਕਰੋਸ਼ੀਏਟ ਕੀਤੇ, ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ 2500 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟੁਕੜੇ ਤੋਂ ਵੱਧ

19. ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੇ ਲੇਖ, ਬੁਣੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਕਰੋਸ਼ੀਏਟ ਨਹੀਂ, ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ। 2500 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟੁਕੜਾ

20. ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਵਸਤੂਆਂ, ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸੈੱਟ 2500 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟੁਕੜਾ ਤੋਂ ਵੱਧ [ਘਟੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਘਸੇ ਹੋਏ ਵਸਤੂਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ; ਚੀਥੜੇ]

21. ਸਪਾਰਕ-ਇਗਨੀਸ਼ਨ ਰਿਸੀਪ੍ਰੋਕੇਟਿੰਗ ਜਾਂ ਰੋਟਰੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬਲਨ ਪਿਸਟਨ ਇੰਜਣ [ਏਅਰਕ੍ਰਾਫਟ ਇੰਜਣਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ]

22. ਕੰਪਰੈਸ਼ਨ-ਇਗਨੀਸ਼ਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬਲਨ ਪਿਸਟਨ ਇੰਜਣ (ਡੀਜ਼ਲ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਡੀਜ਼ਲ ਇੰਜਣ)

23. ਹੈਡਿੰਗ 8407 ਜਾਂ 8408 ਦੇ ਇੰਜਣਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹਿੱਸੇ

24. ਫਿਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਗੈਰੇਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬਾਲਣ ਜਾਂ ਲੁਬਰੀਕੈਂਟ ਵੰਡਣ ਲਈ ਪੰਪ [8413 11], ਅੰਦਰੂਨੀ ਬਲਨ ਪਿਸਟਨ ਇੰਜਣਾਂ ਲਈ ਬਾਲਣ, ਲੁਬਰੀਕੇਟਿੰਗ ਜਾਂ ਕੂਲਿੰਗ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਪ [8413 30]

25. ਏਅਰ-ਕੰਡੀਸ਼ਨਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੋਟਰ-ਚਾਲਿਤ ਪੱਖਾ ਅਤੇ ਤਾਪਮਾਨ ਅਤੇ ਨਮੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਮੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

26. ਡਿਸ਼ ਧੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਘਰੇਲੂ [8422 11 00] ਅਤੇ ਹੋਰ [8422 19 00]

40% GST ਦਰ: ਪੂਰੀ ਸੂਚੀ

1. ਪਾਨ ਮਸਾਲਾ

2. ਨਿਰਮਿਤ ਤੰਬਾਕੂ; ਤੰਬਾਕੂ ਕੂੜਾ [ਤੰਬਾਕੂ ਪੱਤਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ]*

3. ਸਿਗਾਰ, ਚੇਰੂਟ, ਸਿਗਾਰਿਲੋ ਅਤੇ ਸਿਗਰਟ, ਤੰਬਾਕੂ ਜਾਂ ਤੰਬਾਕੂ ਦੇ ਬਦਲ

4. ਹੋਰ ਨਿਰਮਿਤ ਤੰਬਾਕੂ ਅਤੇ ਨਿਰਮਿਤ ਤੰਬਾਕੂ ਦੇ ਬਦਲ; "ਇਕਸਾਰ" ਜਾਂ "ਪੁਨਰਗਠਿਤ" ਤੰਬਾਕੂ; ਤੰਬਾਕੂ ਦੇ ਅਰਕ ਅਤੇ ਐਸੇਂਸ*

5. ਤੰਬਾਕੂ ਵਾਲੇ ਉਤਪਾਦ ਜਾਂ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਤੰਬਾਕੂ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਲਣ ਦੇ ਸਾਹ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਤਪਾਦ*

6. ਤੰਬਾਕੂ ਜਾਂ ਨਿਕੋਟੀਨ ਦੇ ਬਦਲ ਵਾਲੇ ਉਤਪਾਦ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਲਣ ਦੇ ਸਾਹ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ

7. ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ (ਏਰੇਟਿਡ ਪਾਣੀ ਸਮੇਤ), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੰਡ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮਿੱਠਾ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਸੁਆਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

8. ਹੋਰ ਗੈਰ-ਅਲਕੋਹਲ ਵਾਲੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ

9. ਕੈਫੀਨ ਵਾਲੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ

10. ਫਲਾਂ ਦੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਫਲਾਂ ਦੇ ਜੂਸ ਵਾਲੇ ਕਾਰਬੋਨੇਟਿਡ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ

11. ਮੋਟਰ ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ (ਸਿਰਲੇਖ 8702 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ), ਸਟੇਸ਼ਨ ਵੈਗਨ ਅਤੇ ਰੇਸਿੰਗ ਕਾਰਾਂ ਸਮੇਤ, ਪਰ ਅਨੁਸੂਚੀ II ਦੇ S. ਨੰਬਰ, 533, 534,535, 536, 537, 538 ਅਤੇ 539 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ।

12. ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਾਰਕ-ਇਗਨੀਸ਼ਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬਲਨ ਰਿਸੀਪ੍ਰੋਕੇਟਿੰਗ ਪਿਸਟਨ ਇੰਜਣ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਮੋਟਰ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰੋਪਲਸ਼ਨ ਲਈ ਮੋਟਰਾਂ ਵਜੋਂ ਹਨ, 1200cc ਤੋਂ ਵੱਧ ਇੰਜਣ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ 4000 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੰਬਾਈ ਵਾਲੇ

13. ਕੰਪ੍ਰੈਸ਼ਨ-ਇਗਨੀਸ਼ਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬਲਨ ਦੋਵਾਂ ਵਾਲੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ

14. ਪਿਸਟਨ ਇੰਜਣ [ਡੀਜ਼ਲ-ਜਾਂ ਅਰਧ ਡੀਜ਼ਲ] ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਮੋਟਰ ਪ੍ਰੋਪਲਸ਼ਨ ਲਈ ਮੋਟਰਾਂ ਵਜੋਂ, 1500 ਸੀਸੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇੰਜਣ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੇ ਜਾਂ 4000 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੰਬਾਈ ਵਾਲੇ

15. 350 ਸੀਸੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇੰਜਣ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ

16. ਨਿੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼

17. ਯਾਟ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਜਾਂ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਹੋਰ ਜਹਾਜ਼

18. ਰਿਵਾਲਵਰ ਅਤੇ ਪਿਸਤੌਲ, ਸਿਰਲੇਖ 9303 ਜਾਂ 9304 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

19. ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ ਪਾਈਪ (ਪਾਈਪ ਕਟੋਰੇ ਸਮੇਤ) ਅਤੇ ਸਿਗਾਰ ਜਾਂ ਸਿਗਰਟ ਧਾਰਕ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਹਿੱਸੇ

20. CGST ਐਕਟ, 2017 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(102A) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਦਾਅਵਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਦਾਅਵਾ; ਕੈਸੀਨੋ; ਜੂਆ; ਘੋੜ ਦੌੜ; ਲਾਟਰੀ; ਜਾਂ ਔਨਲਾਈਨ ਪੈਸੇ ਦੀ ਖੇਡ ਤਾਰੇ (*) ਨਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ - ਨਵੀਆਂ ਦਰਾਂ ਪੂਰੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸੈੱਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਆਜ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੀਆਂ।

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" ਪਟਿਆਲਾ 22 ਸਤੰਬਰ INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616 hardipchumber57@gmail.com

ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹਾਲੇ ਬਾਕੀ ਹੈ- ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ

ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ

1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 1937 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੱਧੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਚਤਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 7 ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ ਬਣੇ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਆਦਿ ਵੀ ਬਣਨ ਲੱਗੇ। ਹੁਣ ਸ਼ਾਸਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਰਤ ਚਤਰਵਰਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। 1947 ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਉਹ ਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਕੁੱਝ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਲਾਭ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਚਤਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਬਨਦਾ ਹੱਕ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਤਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਡਾ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ 16 ਜਨਵਰੀ 1931 ਨੂੰ ਗੋਲਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ-

ਸਭਾਪਤੀ ਜੀ,

ਮੈਂ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਦੂਜੇ ਉਪ ਭਾਗ ਦੇ ਚੌਥੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਵੱਲ ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਅਨੁਸਾਰ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ। ਫ਼ੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ਼ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਝਾਅ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਦਨ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚੇ। ਮੈਂ ਜੋ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਕਾਫ਼ੀ ਸਰਲ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੇਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਇਸ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇਸ ਵਰਗ ਲਈ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਜਾਤ, ਨਸਲ, ਧਰਮ ਜਾਂ ਵਰਣ ਕਾਰਨ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹੂਲਤਾਂ ਜਾਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀਮਾਨ, ਮੈਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਵੱਲ ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸੁਧਾਰ ਸਰਵਿਸ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਸਰਵਿਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋਗੇ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ, ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਦਲਿਤਾਂ ਅਤੇ ਐਂਗਲੋ ਇੰਡੀਅਨਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਖਾਸ ਜਾਤਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਜਨਾਬ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੁਧਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਮੈਂ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸੁਧਾਰ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਹਨ। ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੌਕਰੀ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਸਮੁੱਚੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਦਰ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਜਾਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਲਈ ਨਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈਏ ਕਿ ਹਰ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" "Equality and Justice" ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਸਮਾਨਤਾ, ਭਾਈਚਾਰਾ

ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਜੋ ਸੁਧਾਰ ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਤਰਕਪੂਰਨ ਨਤੀਜੇ ਹਨ। ਜੋ ਕਿ ਚੌਥਾ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ।

"ਇਸ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਵੀਂ ਭਵਿੱਖੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਨਾਲ।"

ਜਨਾਬ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਕਥਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਸ. ਥਾਮਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀਕਰਨ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਡਾ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ,

"ਮੇਰੇ ਕਥਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਾਫ਼ ਹੈ, ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨੌਕਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀਕਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ, ਭਾਰਤੀਕਰਨ ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਜਾਤਾਂ ਦਾ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਹੈ।"

ਡਾ.ਅੰਬੇਡਕਰ ਸਟੂਡੈਂਟ ਫਰੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਬੱਛੋਆਣਾ(ਮਾਨਸਾ) ਵਿਖੇ ਕੈਂਡਰ ਕੈਂਪ ਰਾਹੀਂ "ਫੂਲੇ" ਫਿਲਮ ਵਿਖਾਈ ਗਈ।

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" ਪਟਿਆਲਾ 22 ਸਤੰਬਰ INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616 hardipchumber57@gmail.com

ਡਾ.ਅੰਬੇਡਕਰ ਸਟੂਡੈਂਟ ਫਰੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਬੱਛੋਆਣਾ (ਮਾਨਸਾ) ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੈਂਡਰ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਕੈਂਡਰ ਕੈਂਪ ਰਾਹੀਂ ਸਟੂਡੈਂਟ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮਹਾਤਮਾ ਜੋਤੀਬਾ ਫੂਲੇ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸਾਵਿਤਰੀਬਾਈ ਫੂਲੇ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਬਣੀ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਵਿਖਾਈ। ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ, ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰਤਾ,ਸਮਾਨਤਾ ਲਈ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿੰਨੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ, ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਡਾ.ਅੰਬੇਡਕਰ ਸਟੂਡੈਂਟ ਫਰੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਨਯੋਗ ਪ੍ਰੀਤ ਕਾਂਸ਼ੀ ਜੀ ਨੇ ਪਿੰਡ

ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ.ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ, ਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ, ਕਿਵੇਂ ਡਾ.ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਪੂਰੇ ਜੀਵਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਲਮ ਨਾਲ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਕੀਤੀ। ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੜਾਈਆਂ ਲੜੀਆ ਹਨ,ਤਾਂ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਆਤਮ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਜਿਉ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਪ੍ਰੀਤ ਕਾਂਸ਼ੀ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਲਜ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆ ਰਹੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾਸਫੀ ਟੀਮ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ। ਪੰਜਾਬ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ,ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਜੀਫੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਦਾਖਲਿਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਰ ਵੀ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਆਵੇ, ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ, ਹੁਣ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੋਰ ਬਾਕੀ ਜਿਲ੍ਹਿਆਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਟੀਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਡਾਸਫੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ, ਨਸ਼ਿਆ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਬੱਛੋਆਣਾ (ਮਾਨਸਾ) ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਟੀਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ, ਡਾਸਫੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਸਮੂਹ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਵਜੋਂ ਮਾਤਾ ਸਾਵਿਤਰੀਬਾਈ ਫੂਲੇ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕੈਂਡਰ ਕੈਂਪ ਆਯੋਜਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕਮੇਟੀ ਬੱਛੋਆਣਾ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸਾਥੀ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪਿਆਰ ਸਿੰਘ,ਅੰਗਰੇਜ਼, ਬੱਗਾ ਜੀ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਜੱਗੀ, ਸ਼ੇਰਾਂ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਸਮੂਹ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ।

ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਬੰਧੀ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ

ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨੇੜਿਓਂ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" ਪਟਿਆਲਾ 22 ਸਤੰਬਰ INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616 hardipchumber57@gmail.com

ਹੁ ਸ਼ਿ ਆ ਰ ਪੁ ਰ (ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਹੂੰਗੜਾ) ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਗੁਰਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਐਸ.ਡੀ. ਐਮ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਖੇ ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ/ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਇੰਚਾਰਜ, ਕਲੱਸਟਰ ਅਤੇ ਨੋਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਾਇਰ ਅਫ਼ਸਰ, ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ, ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਿਭਾਗਵਾਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਐਸ ਡੀ ਐਮ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚੌਕਸੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਿਥੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਉਪਲਬੱਧਤਾ ਯਕੀਨੀ

ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਲਈ ਵੀ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ, ਨੰਬਰਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਰੰਤਰ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਸ. ਡੀ. ਐਮ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਾਇਰ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਤੁਰੰਤ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ। ਐਸ. ਡੀ. ਐਮ ਗੁਰਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਾਲਮੇਲ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮ ਵਜੋਂ ਲੈਣ ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਮੁਕਤ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਐਵੇਂ ਤਾਂ ਨੀ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਤਾਜ ਸਜ਼ਦੇ, ਮਿਹਨਤਾਂ ਹੀ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚ ਰੰਗ ਲਾਉਂਦੀਆਂ।
ਸੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਤੇ ਨੀ ਤਾਜ ਸਜ਼ਦੇ, ਮਿਹਨਤਾਂ ਹੀ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚ ਰੰਗ ਲਾਉਂਦੀਆਂ।
ਜਿਹਨਾਂ ਦਿਆਂ ਸਿਰਾਂ ਤੇ ਜਨੂੰਨ ਬੋਲਦਾ, ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੀਂਦਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ।

ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕਰੇਗੀ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਟੀਚਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ"
ਪਟਿਆਲਾ 22 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕਰੇਗੀ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਟੀਚਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਨਾ ਹੋਏ ,ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ,ਸੱਤਾ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਤੇ ਆਏ : ਡਾ. ਟੀਨਾ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਕੋਈ ਮੀਟਿੰਗ, ਨਾ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਟੀਚਰਜ਼ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਕਦਰ : ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਪਨੀਤ ਕੌਰ ਭਰਾਤਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਾਂਗੇ : ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸੂਬਾ ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਟੀਚਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਟੀਚਰਜ਼ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ

ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਘਿਰਾਓ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।28 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠ ਜਰੀਏ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਫੋਕੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੀ ਪੋਲ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਅੱਗੇ ਖੋਲੀ ਜਾਵੇਗੀ । ਸੱਤਾ ਦਾ ਸੁੱਖ ਮਾਣ ਰਹੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਟੀਚਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਟੀਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਟੀਚਰਜ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਹੇ ਪਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਟੀਚਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਫ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ । ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਲਾਰੇ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਸ ਵਾਰ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੈਰਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 37 ਮੈਰਿਟਾਂ , ਦਸਵੀਂ ਵਿੱਚੋਂ 11 ਮੈਰਿਟਾਂ ਤੇ ਜੇਈਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ 131 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਫ਼ਲ ਹੋਏ । ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਖੁਦ ਇਹਨਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਇਹਨਾਂ ਸਾਡੀ ਸਾਡੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਕੌਡੀ ਮੁੱਲ ਨਾ ਪਾਇਆ । ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਟੀਚਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੋਸ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲਈ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 28 ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਐਕਸ਼ਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ । ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਟੀਚਰਜ਼ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਝੰਡਾ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨਗੇ । ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਰੀਬ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਟੀਚਰਜ਼ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਲੈਣਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਿਆ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਮਜ਼ਾਕ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਟੀਚਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਨਣਗੀਆਂ । ਭਰਾਤਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ । ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਪਨੀਤ ਕੌਰ , ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ,ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਜੈ ਸ਼ਰਮਾ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਮੋਹਿਤ ਪੂਨੀਆ,ਡਾ.ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ,ਵਿਕਾਸ ਕੁਮਾਰ ਆਦਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨਗੇ।

ਕਮਿਸ਼ਟ ਐਂਡ ਡਰੱਗਇਸਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਸੰਗਰੂਰ ਵੱਲੋਂ ਜੀਐਸਟੀ ਨਵੇਂ ਰੂਲਜ ਸਬੰਧੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ"
ਪਟਿਆਲਾ 22 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਸੰਗਰੂਰ,22 ਸਤੰਬਰ (ਜਗਸੀਰ ਲੌਂਗੋਵਾਲ)- ਕਮਿਸ਼ਟ ਐਂਡ ਡਰੱਗਇਸਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਸੰਗਰੂਰ ਵੱਲੋਂ ਜੀਐਸਟੀ ਜੋ 22 ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਟਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ । ਇਸ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸੰਗਰੂਰ ਡਿਸਟਿਕ ਕੈਮਿਸਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਰੇਸ਼ ਜਿੰਦਲ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਫਾਰਮੇਸੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਸ਼ੀਲ ਬਾਂਸਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਸੀਲ ਬਾਂਸਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕੈਮਿਸਟਾਂ ਨੇ ਡਿਸਕਾਉਂਟ ਦੇ ਬੋਰਡ ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਫੇਰੀ ਤੇਰ ਤੇ ਉਤਾਰਿਆਂ ਜਾਵੇ ਨਹੀਂ ਫਾਰਮੇਸੀ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੈਂਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਾਰਮੇਸੀ ਰਿਨਿਊ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਉਹ ਆਨਲਾਇਨ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਿ 10 ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਰਿਨਿਊ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ । ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਬੋਲਦਿਆ ਨਰੇਸ਼ ਜਿੰਦਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ 50 ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਪੀਡੀਐਫ ਫਾਈਲ ਅਤੇ ਕਿਉ ਆਰ ਕੋਡ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ

ਕਮਿਸ਼ਟ ਐਂਡ ਡਰੱਗਇਸਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਰਾਸਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਜੈ.ਐੱਸ. ਛਿੰਦੇ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜੀਵ ਸਿੰਗਲ ਦੀ ਜੀਐਸਟੀ ਬਾਰੇ ਡਿਟੇਲ ਵੀਡਿਓ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੋਰ ਕੋਡ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਹਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਜਿੰਦਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਕੀ ਜਿਲ੍ਹਿਆ ਵਿੱਚ ਐਫਡੀਏ ਭਵਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾ ਜਿਲ੍ਹਾਂ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਜੋਨਲ ਲਾਇਸੰਸ ਅਥਾਰਿਟੀ ਅਤੇ ਡੀਸੀਓ ਸੰਗਰੂਰ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗੱਡੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਾਨਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਲਦੀ ਹੀ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਮਿਸਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੈਲਫੇਅਰ ਟਰੱਸ਼ਟ ਰਜਿਟਰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਲ੍ਹੇ ਅੰਦਰ ਟਰੱਸਟੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾ ਕੇ ਕਮਿਸਟ ਭਵਨ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਦਦ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਜੀਐਸਟੀ ਬਾਰੇ ਡਿਟੇਲ ਵੀ ਸਮਝਾਇਆ ਅਤੇ ਜੀਐਸਟੀ ਬਾਰੇ ਨਵੇਂ ਰੂਲਜ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੇ ਰਿਟੇਲ ਅਤੇ ਹੋਲਸੇਲ ਬਾਰੇ ਕਮਿਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਮਿਸਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਖਜਾਨਚੀ ਨੇ ਨਵੇਂ ਕਮਿਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਿਆ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀਆਂ ਦਿੱਕਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠੀਆਂ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਬਲਾ, ਵਿਨੀਤ ਜਿੰਦਲ, ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਸਿੰਗਲਾ, ਮਨੀਸ਼ ਸਿੰਗਲਾ, ਦਾਮਨ ਸਿੰਗਲਾ, ਸੋਮਨਾਥ ਬਾਂਸਲ, ਸੱਤਪਾਲ ਸਿੰਗਲਾ, ਹਰਦੀਪ ਬਾਹੀਆ, ਅਮਿੰਨਦਰ ਗੁਪਤਾ (ਮੋਨੀ), ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਅੱਤਰੀ, ਬੋਬੀ ਭੱਲਾ, ਭੂਸ਼ਨ ਗੋਇਲ ਦਿੜ੍ਹਬਾ, ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਹਿਮਾਸ਼ੂੰ ਜਿੰਦਲ ਆਦਿ ਹਾਜਰ ਸਨ।

ਐਨ ਡੀ ਆਰ ਐਫ ਵਾਂਗ, ਨਰਸਿੰਗ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਤਿਆਰ

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ"
ਪਟਿਆਲਾ 22 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਭਾਈ ਘਨੁਈਆ ਜੀ, ਫਲੋਰੈਂਸ ਨਾਈਟਿੰਗੇਲ ਅਤੇ ਨੋਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਸ੍ਰ ਜੀਨ ਹੈਨਰੀ ਡਿਯੂਨਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ, ਤਿੰਨ ਰੋਜ਼ਾ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਕੈਂਪ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮੇਂ ਡਾਕਟਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਚੋਪੜਾ, ਮੈਡੀਕਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਰਸਿੰਗ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਫਸਟ ਏਡ, ਸੀ ਪੀ ਆਰ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇਖਕੇ, ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਨਰਸਿੰਗ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਐਨ ਡੀ ਆਰ ਐਫ ਜਵਾਨਾਂ ਵਾਂਗ, ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਮਦਦਗਾਰ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਜੋਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਹਿੱਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਕਾ ਰਾਮ ਵਰਮਾ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ, ਡਾਕਟਰ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ

ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਕਾ ਰਾਮ ਵਰਮਾ ਨੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ। ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਦੂਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਤਾਂ ਜ਼ੋ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਨਰਸਿੰਗ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਆਫਤਾਵਾਂ ਸਮੇਂ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਮਦਦਗਾਰ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਨਰਸਿੰਗ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾਕਟਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਕਾ ਰਾਮ ਵਰਮਾ, ਜ਼ੋ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਟ੍ਰੇਨਰ ਹਨ, ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨੇ ਦਿਨ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਮੈਡੀਕਲ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਰਾਹੁਲ ਡਾਬਰ, ਭਾਈ ਘਨੁਈਆ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਬਰੀਗੇਡ ਦੇ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਰ, ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਐਸ ਆਈ ਰਾਮ ਸਰਨ ਵਲੋਂ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜੰਗਾਂ, ਹੜਾਂ, ਅੱਗਾਂ, ਗੈਸਾਂ, ਬਿਜਲੀ ਸ਼ਾਟ ਸਰਕਟ, ਭੁਚਾਲ, ਆਵਾਜਾਈ ਹਾਦਸਿਆਂ, ਇਮਾਰਤਾਂ ਡਿਗਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਅਧੁਨਿਕ ਸੇਫਟੀ, ਬਚਾਓ, ਮਦਦ, ਸੀ ਪੀ ਆਰ, ਰਿਕਵਰੀ ਪੁਜੀਸ਼ਨ, ਵੈਂਟੀਲੈਟਰ ਬਣਾਉਟੀ ਸਾਹ ਕਿਰਿਆ, ਰਸੀਆਂ, ਪੱਗੜੀਆਂ, ਚੂਨੀਆਂ, ਟਾਹਣੀਆਂ, ਸੋਟੀਆਂ, ਬਾਂਸਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਏ ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਸਿਖਾਏ। ਕਾਕਾ ਰਾਮ ਵਰਮਾ ਨੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਆਪਦਾਵਾਂ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਜਾਨੀ ਅਤੇ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਘਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਹਿੱਤ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਡਾਕਟਰ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਸਦਕਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੋਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ, ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਮਦਦਗਾਰ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਦਾਵਾਂ ਜਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਮੇਂ, ਤੁਰੰਤ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦਗਾਰ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਜੋਂ ਮਦਦ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨ। ਮਦਦਗਾਰ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਦਰਜ਼ ਕੀਤੇ ਪਰਚੇ

ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰਕੇ ਦਰਜ਼ ਕੀਤੇ ਪਰਚੇ ਹੋਣ ਰੱਦ,,,_ਦਰਸ਼ਨ ਅਲੀਸ਼ੇਰ

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ"
ਪਟਿਆਲਾ 22 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਮਾਨਸਾ 22 ਸਤੰਬਰ (ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਪਮਾਰ) ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਲੀਸ਼ੇਰ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੋ ਕਨਵੀਨਰ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤਾਮਕੋਟ ਨੇ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਪਾਏ ਪਰਚੇ ਤੁਰੰਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਰਚੇ ਸਾਲ 2023 ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਮਾਨਸਾ ਫੇਰੀ ਸਮੇਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਮਾਨਸਾ ਆਮਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਰੋਕਾਂ ਲਗਾਉਣ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਸੰਘਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ,ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਠੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੋਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਵੀ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਇਸ ਘਿਨੌਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਪਰਚੇ ਰੱਦ ਨਾ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਪੱਧਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਉਲੀਕ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਖ਼ੁਦ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਰ ਹਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰੇ। ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਰੋਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਨਸਰਾਲੀ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਜੋਗਾ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ, ਗੁਰਜੰਟ ਨੰਗਲ, ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੜ,ਸਿਕੰਦਰ ਰੜ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਰੜ, ਸਮਰਜੀਤ ਅਤਲਾ, ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਬੈਹਣੀਵਾਲ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਅਨੂਪਗੜ੍ਹ, ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਜਗਸੀਰ ਭੰਗੂ, ਸਤੀਸ਼ ਗਰਗ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਭੀਖੀ, ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ,ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਇਕਬਾਲ ਉੱਭਾ, ਜਰਨੈਲ ਬੋਹਾ, ਗੁਰਮੇਲ ਬੋਹਾ, ਗੁਰਜੀਤ ਗੁਰਨੇ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਗੋਰਾ,ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੀਰ ਜੱਸੀ ਆਦਿ ਆਗੂ ਵੀ ਹਾਜਰ ਸਨ।

"Equality and justice"
Patiala 22 September
INTERNATIONAL PAPER, 9463601616
hardipchumber57@gmail.com

ਭਵਿੱਖ ਬਨਾਮ ਭਰਮ -ਕਿਧਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ?

ਜਗਤਾਰ ਲਾਡੀ ਮਾਨਸਾ
9463603091

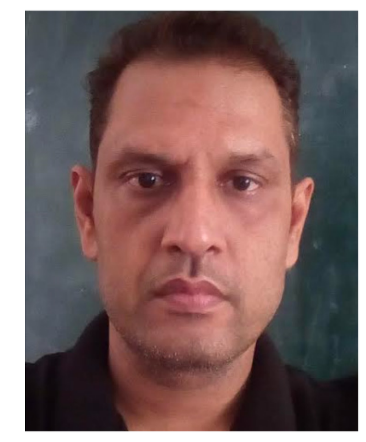

ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਜਵਾਨ ਦੇਸ਼ ਹੈ। 2021 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਭਗ 65 ਫ਼ੀਸਦੀ ਅਬਾਦੀ 35 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪੂੰਜੀ-ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਈ ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ "ਯੰਗ ਨੇਸ਼ਨ" ਕਹਿ ਕੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਜਵਾਨੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ, ਅਧੂਰੇ ਵਾਅਦੇ ਅਤੇ ਚੋਣੀ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ – ਕੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਗਲਤ ਰਸਤੇ ਵੱਲ ਧੱਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ?

ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣੇ ਚੰਗੇ ਭਵਿੱਖ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਭਰਮ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ?

ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਬਨਾਮ ਹਕੀਕਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਰੇਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਨੇ ਦਿਖਾਏ। ਕਈ ਵਾਰੀ "ਸੋਨੇ ਦਾ ਭਾਰਤ" ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ, ਕਈ ਵਾਰੀ "ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਕ੍ਰਾਂਤੀ" ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ "ਸਟਾਰਟਅਪ ਇੰਡੀਆ" ਜਾਂ "ਡਿਜੀਟਲ ਇੰਡੀਆ" ਵਰਗੇ ਨਾਅਰੇ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਵਾਅਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹਨ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਹੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, "ਮੇਕ ਇਨ ਇੰਡੀਆ" ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲੱਖਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ। ਪਰ 2014 ਤੋਂ 2020 ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਰ 10% ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੀ ਰਹੀ। 2023 ਦੇ CMIE (Centre for Monitoring Indian Economy) ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ 20–24 ਸਾਲ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਰ 42% ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਚੋਣੀ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹਨ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਹਲੇ ਫਿਰਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁੱਖ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਖਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਕਲਾ, ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀਆਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਹਨ।

2022 ਦੇ ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿਰਫ਼ 20% ਭਾਰਤੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹੀ ਐਸੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਦਿਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। 2014 ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 36 ਲੱਖ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧੂਰੀਆਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਸਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਾਂਗ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਤੇ ਲੰਮੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ।

ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਧੱਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਕਾਰਨ ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਜਾਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਵੱਲ ਵੀ ਧੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਚਨਾਤਮਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਰੱਟਣ ਵਾਲਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੱਕ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੋਚ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਨਵਾਚਾਰ (Innovation) ਦੀ ਬਜਾਏ ਅੰਕਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ। ਕਈ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ।ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਿੱਖਿਆ ਇੰਨੀ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਮੱਧਵਰਗੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਅਫੋਰਡ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਿਸਰਚ ਲਈ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਮੋੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਨੂੰ "ਬ੍ਰੇਨ ਡ੍ਰੇਨ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ NEP (ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ) ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਤਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਗਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਹਜੇ ਵੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਰਗੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮਾਰੂ ਜਾਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਹਤ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਵੀ ਤਬਾਹ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵੱਧਣਾ ਸਿੱਧਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ। ਨਸ਼ਾ-ਮਾਫ਼ੀਆ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਗਠਜੋੜ ਨੌਜਵਾਨੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਚਬਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੀ ਵਾਰ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ।ਇਹ ਖਤਰਨਾਕ ਖੇਡ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਹੇਠ ਖੇਡੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ, ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ, ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਚੋਣਾਂ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਵਾਅਦੇ ਵੀ ਧੂੜ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਕਸਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੈਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭੀੜ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਟਰੋਲ ਫੌਜਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀ ਸਮੱਸਿਆ—ਰੋਜ਼ਗਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ—ਕਿਸੇ ਦੇ ਏਜੰਡੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਫ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਗਰਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਤੇ ਕੱਚੀ ਉਮਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਧਾਰਮਿਕ ਜਲੂਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ । ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਵਧੀ ਹੈ । ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਅੱਗੇ ਸੋਰਗੁੱਲ ਕਰਨਾ,ਡੀਜੇ ਲਗਾਉਣ, ਉਕਸਾਉਣਾ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਭਰਮ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਜ ਦੇਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਭਟਕਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਦੁਨੀਆ Artificial Intelligence, Robotics, Green Energy ਵੱਲ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅਜੇ ਵੀ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕੁਸ਼ਲਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਕਿਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ।

ਇਸ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਯੁਵਾ ਗਲੋਬਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। IT ਸੈਕਟਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਹਜੇ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਟਾਰਟਅਪ ਇੰਡੀਆ, ਡਿਜੀਟਲ ਇੰਡੀਆ, ਸਕਿਲ ਇੰਡੀਆ ਵਰਗੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕਾਗਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀਆਂ ਦਿਸਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਰਗ ਨੂੰ ਹੀ ਲਾਭ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ । ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਡਿਗਰੀਆਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀਆਂ।

ਸਟਾਰਟਅਪ ਲਈ ਲੋਨ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੇਚੀਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਰਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੇ।

ਸਕਿਲ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ।

ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ "ਖੇਲੋ ਇੰਡੀਆ" ਵਰਗੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਹਨ, ਪਰ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਟੇਡੀਅਮ ਜਾਂ ਕੋਚ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ। ਚੀਨ ਦਾ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੌਲ ਨਹੀਂ ਬਣ ਰਿਹਾ। ਨੌਜਵਾਨ ਖੇਡਾਂ ਵੱਲ ਜਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਨਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮਨਸ਼ਾ ਲਗਦੀ ਹੈ।

ਰਹਿੰਦੀ ਖੂੰਹਦੀ ਕਸਰ ਮੋਬਾਇਲ ਨੇ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਰੀਲਾਂ, ਫੇਸਬੁੱਕ, ਯੂਟਿਊਬ ਟਿੱਕਟਾਂ,ਹੋਰ ਸੋਸ਼ਲ ਸਾਈਟਸ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖੋ ਸੜਕ,ਹੋਟਲ,ਘਰ ਬਾਹਰ ਬੱਸ ਹਰੇਕ ਰੀਲਾਂ ਬਣਾ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ – ਸੁਝਾਅਇਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕੋਈ ਸ਼ਹਿਰ ਸਿਖਣ ਦੀ ਬਿਜਾਏ ਨੌਜਵਾਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਸਾਈਟਸ ਤੇ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ।ਸਾਡਾ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ।

ਅੰਤ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਣਗੇ

ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਸਿਰਜਣਾ – ਸਰਕਾਰੀ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਭਰਨਾ, ਨਵੇਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਉਣਾ।ਸ਼ਕਿਲ ਸੈਂਟਰ ਖੋਲੇ ਪੈਣਗੇ।

ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਤੇ ਨਵਾਚਾਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ, ਰਿਸਰਚ ਲਈ ਵੱਡਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।ਮਾਫ਼ੀਆ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਗਠਜੋੜ ਤੋੜਨਾ। ਲੋਕ ਉਦੇਸ਼ ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹੋਣ।

ਧਾਰਮਿਕ ਕੰਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੰਦਿਰ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ,ਚਰਚ ਜਾ ਮਸਜਿਦਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਸਗੋ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ,ਸਕਿੱਲ ਸੈਂਟਰਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ।

ਸਿਹਤ ਤੇ ਖੇਡਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ – ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਅਕਾਦਮੀ, ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੱਖਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਤਕਨਾਲੋਜੀਕਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ – Artificial Intelligence, Robotics, Renewable Energy ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਦੁਨੀਆਂ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਇਸੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਰਾਜਨੀਤਕ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਵਾਂਗ ਨਾ ਵਰਤਣਾ, ਬਲਕਿ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੇਣੀ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨੇਤਾ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਮੋਹਰਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਅੰਤ ਸਾਰੀ ਗਲ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਚਰਚਾ ਕਰੀਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਬਲ ਹਨ। ਪਰ ਅੱਜ ਉਹ ਗਲਤ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਧੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ—ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਨਸ਼ੇ, ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਧਾਰਮਿਕ ਹਿੰਸਾ ਵੱਲ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਭਟਕਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਵੀ ਸੱਚੇ ਮਨ ਨਾਲ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈਆਂ ਤਾਂ ਇਹ ਵੱਡਾ ਪੂੰਜੀ-ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਬੋਝ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਰਾਜਕਤਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼-ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਧੁਰੀ ਬਣਾਉਣ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਮਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਗਲਤ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾ ਕੇ ਖੋ ਲਿਆ । ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਾਰੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਚੰਗੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ,ਸਕਿੱਲ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਤੇ ਆਪਣਾ ਸੁਨਿਹਰਾ ਭਵਿੱਖ ਬਣਾਉਣ।

"Equality and justice"
Patiala 22 September
INTERNATIONAL PAPER, 9463601616
hardipchumber57@gmail.com

ਅਹਿਸਾਸ

ਅਜੀਤ ਖੰਨਾ (ਲੈਕਚਰਾਰ)
ਫ਼ੋਨ :76967-54669

ਸੰਤੋਸ਼ ਹੁਰੀ ਸੱਤ ਭੈਣਾਂ ਸਨ।ਉਨਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਮੁੰਡਾ ਹੋਵੇ ।ਪਰ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਮਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਲੈਣਗੇ ਤਾ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ।ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਲੈਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਉਨਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੱਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਲਿਖਾਇਆ।ਇਕ ਦਿਨ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕਿਤੋਂ ਲੰਘੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨਾਂ ਕੀ ਵੇਖਿਆ ਕੇ ਇਕ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਨਿਆਣਾ ਝਾੜੀਆਂ ਚ ਪਿਆ। ਉਨਾਂ ਉਹ ਬੱਚਾ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਆਏ।ਉਨਾਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਉਨਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਗਿਆ।ਸੰਤੋਸ਼ ਹੁਰੀ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਵਿਆਹ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਘਰ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ।ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਨਾਂ ਦਾ ਭਰਾ ਵੀ ਵੱਡਾ ਹੋ ਗਿਆ।ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੀ ਖੂਬ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ।ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੀਆਂ ਸੱਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾ ਲਿਖਾ ਕੇ ਨੌਕਰੀ ਲਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬਾਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੁਹਾਡੇ ਭਰਾ ਦੀ ਹੈ।ਇਹ ਕਹਿ ਕਿ ਉਹ ਵਸੀਅਤ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਰਿਆ।ਇਕ ਦਿਨ ਅਚਾਨਕ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸੰਤੋਸ਼ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਭਰਾ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣਾ ਮਾਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।ਇਕ ਦਿਨ ਅਜਿਹਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਧੱਕੇ ਮਾਰ ਕੇ ਘਰੋ ਕੱਢ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਬੋਲਣਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।ਸੰਤੋਸ਼ ਆਪਣੀ ਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਲੈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦੀ ਖੂਬ ਸੇਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ।ਸੰਤੋਸ਼ ਦੀ ਮਾਂ ਕਦੇ ਕਦੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਕੀ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਣ ਜਾਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।ਫਿਰ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੀ ਮਾਂ ਬਿਮਾਰ ਰਹਿਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਇਕ ਦੁਕਾਨ ਕਿਰਾਏ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਕੱਢਣ ਮਗਰੋਂ ਉਸਦਾ ਭਰਾ ਉਸ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਕੋਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਦੁਕਾਨ ਵੇਚਣੀ ਹੈ।ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਇਹ ਸੀ ਕੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਵਸੀਅਤ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਦੁਕਾਨ ਵੀ ਉਸਦੀ ਹੈ।ਜੋ ਹੁਣ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਹੈ ।ਪਰ ਜਦ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕੇ ਇਹ ਦੁਕਾਨ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਪੈਰਾਂ ਥੱਲਿਓਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਲਾਲਚ ਚ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੋਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਆਇਆ ਹੈ।ਪਰ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੀ ਮਾ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਮਨਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਹਾੜ੍ਹੇ ਵੀ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਖ਼ਰੀ ਸਮੇਂ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈਣ ਆਇਆ ਹਾਂ।ਉਹ ਬਿਮਾਰ ਮਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਚਿਖਾ ਨੂੰ ਅਗਨੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ।ਅਸਲ ਚ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇ ਭਰਾ ਦੇ ਮਨ ਚ ਲੋਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾ ਜੋ ਉਹ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਸਕੇ।ਪਰ ਸੰਤੋਸ਼ ਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਉਸਦੀ ਇਹ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੀਆ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਘਰੋ ਵਾਪਿਸ ਭੇਜ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ।ਕੁਝ ਸਮੇ ਪਿੱਛੋਂ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੀ ਮਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਮਰਨ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਉਹ ਦੁਕਾਨ ਅਪਣੀਆ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।ਸੰਤੋਸ਼ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਚਿਤਾ ਨੂੰ ਅਗਨੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ।ਜਦ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਾ ਨੇ ਦੁਕਾਨ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਉਸਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਸ਼ !ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧੱਕੇ ਮਾਰ ਕੇ ਘਰੋਂ ਨਾ ਕੱਢਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਅੱਜ ਕਰੋੜਾ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਉਸਦੀ ਹੁੰਦੀ ।

ਬਦਲੀਆਂ ਲਈ ਸ਼ਪੈਸਲ ਮੌਕਾ ਅਤੇ ਪੇਅ ਸਕੇਲ ਸੰਬੰਧੀ 4161 ਮਾਸਟਰ ਕਾਡਰ ਅਧਿਆਪਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ,,

“Equality and justice”
Patiala 22 September
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਮਾਨਸਾ , 22 ਸਤੰਬਰ (. ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਪਮਾਰ)-4161 ਮਾਸਟਰ ਕਾਡਰ ਅਧਿਆਪਕ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇਕਾਈ ਮਾਨਸਾ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਨਕ ਬਾਲ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਬਦਲੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਪੈਸਲ ਮੌਕੇ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੇਅ ਸਕੇਲ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ 28 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਦਿੜਬਾ ‘ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਬਦਲੀਆਂ ਵਿੱਚ 4161ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੇਅ ਸਕੇਲ ਬਹਾਲੀ ਸਾਂਝੇ ਫਰੰਟ ਵੱਲੋਂ 28 ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਧਰਨੇ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸਬੰਧੀ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸੀ।

ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਅਧਿਆਪਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰੈਸ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤਾਮਕੋਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 4161 ਅਧਿਆਪਕ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਤੋ 200 -250 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ‘ਚ ਜਿਆਦਾਤਰ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਆਪਕਾਵਾਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਸੀ ਉਦੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਦ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਬੈਂਸ ਨੇ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਗਾਮੀ ਬਦਲੀਆਂ ਵਿੱਚ 4161 ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਵਫ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪ ਰਿਹਾ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ 4161 ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੌਕਾ ਨਹੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੇਅ ਸਕੇਲ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਗੇ।

ਯੂਨੀਅਨ ਮੈਂਬਰ ਜੋਤੀ ਵਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਜਾਬ ਪੇਅ ਸਕੇਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਟਾਲਮਟੋਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜਦ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਵੀ ਕੇਸ ਹਾਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰਪਾਲ ਚੀਮਾ ਅਤੇ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਕੇਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਪ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹਨ ਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਹਾਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸਕੇਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਸਮੂਹ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵੱਲ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 28 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਚੀਮਾ ਦੇ ਹਲਕੇ ਦਿੜਬਾ ਵਿੱਚ ਜਬਰਦਸਤ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੋਲ ਖੋਲੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਸਮੇਂ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਮੁਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਵੀਰਪਾਲ ਕੌਰ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਹਾਜ਼ਿਰ ਸਨ।

ਗਿਆਨਦੀਪ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਪੁਸਤਕ ‘ਅਹਿਸਾਸ’ ਲੋਕ ਅਰਪਣ

“Equality and justice”
Patiala 22 September
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਗਿਆਨਦੀਪ ਸਾਹਿਤ ਸਾਧਨਾ ਮੰਚ (ਰਜਿ) ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲੋਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਡਾ ਜੀ ਐਸ ਆਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਏ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਰਾ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਜ਼ਾਦ (ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰਿਟਾ.) ਦੀ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕ ‘ਅਹਿਸਾਸ’ ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਅਗਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਮੰਚ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਲਬੀਰ ਜਲਾਲਾਬਾਦੀ ਨੇ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ‘ਅਜ਼ਾਦ’ ਦੀ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਡਾ ਪਰਮਿੰਦਰ ਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਵਿੱਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ

ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰੋਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੇਪਰ ਵਕਤਾ ਵਜੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਡਾ ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਾਕੜਾ ਦਾ ਤਰਕ ਸੀ ਕਿ ਕਵਿੱਤਰੀ ਦੀ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਸੋਚ ਸਮਾਜ ਵਿਚਲੇ ਕੁਹਜ ਨੂੰ ਚਿੱਤਰਮਾਨ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵੰਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਚਿੰਤਤ ਹੈ।

ਪੇਪਰ ‘ਤੇ ਬਹਿਸ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ ਮਹੇਸ਼ ਗੌਤਮ ਨੇ ਵੀ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਦਰਦ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਕਿਹਾ। ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਕੌਰ, ਬੀ ਪੀ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਡਾ ਜੀ ਐੱਸ ਆਨੰਦ ਦਾ ਕਥਨ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਔਗਣਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਾਰੀਕੇ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਹੇਠ ਛਪਦੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ‘ਗੁਸਈਆਂ’ ਦਾ ਤਾਜ਼ਾ ਅੰਕ ਵੀ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਮਵਰ ਕਵੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਡਾ ਸੰਤੋਖ ਸੁੱਖੀ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਚੰਨ ਪਟਿਆਲਵੀ, ਕੁਲਵੰਤ ਸੈਦੋਕੇ, ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਸ਼ ਪਸਿਆਣਾ, ਲਾਲ ਮਿਸਤਰੀ, ਡਾ ਇੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਨਵਦੀਪ ਮੁੰਡੀ, ਡਾ ਰਵੀ ਭੂਸ਼ਨ, ਅਵਤਾਰਜੀਤ, ਡਾ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਮਨ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਐਸ ਡੀ ਓ, ਮਨਦੀਪ ਮੈਂਡੀ, ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੂਨਕ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬੰਗ, ਤੇਜਿੰਦਰ ਅਨਜਾਨਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਖਾਰਾ, ਮੰਗਤ ਖਾਨ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਿਲਦਾਰ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਭੱਟੀ, ਡਾ ਤਰਲੋਚਨ ਕੌਰ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਧੀਮਾਨ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੁੱਖ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਥਿੰਦ, ਕੁਲਦੀਪ ਜੋਧਪੁਰੀ, ਪ੍ਰੋਫ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬੱਲੀ, ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਧਨੌਲਾ, ਰਿਪਨਜੋਤ ਕੌਰ ਸੋਨੀ ਬੱਗਾ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੰਜੀ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਜੇਸ਼ ਕੋਟੀਆ, ਤੇ ਮੁਕੇਸ਼ ਆਦਿ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੀਆਂ। ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਖਵਾਲੀ ਅਤੇ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਧਨੌਲਾ ਵੱਲੋਂ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾਏ ਗਏ।

ਖਟਕੜ ਕਲਾਂ ‘ਚ ਨਵਜੋਤ ਸਾਹਿਤ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਮੁਕਾਬਲਾ, ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਤਰ ’ਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਭੂਮਿਕਾ-ਲੋਹਟੀਆ

“Equality and justice”
Patiala 22 September
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਬੰਗਾ, 22 ਸਤੰਬਰ (ਚਰਨਜੀਤ ਸੱਲ੍ਹਾਂ)

ਨਵਜੋਤ ਸਾਹਿਤ ਸੰਸਥਾ (ਰਜਿ.) ਔੜ ਵਲੋਂ ਸਾਹਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰਿਤ ‘ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ’ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਖਟਕੜ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਬੀਬੀ ਅਮਰ ਕੌਰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੋਨ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 13 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ 13 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ 13 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ 13 ਮਿੰਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਰੱਖਿਆ

ਕੈਪਸ਼ਨ- ਖਟਕੜ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਮਹਮਾਨ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ।

ਗਿਆ ਸੀ।

ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ 13 ਮਹਿਲਾ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਮਾਣ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਮਲਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਨਮਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਬਬੀਤਾ ਸਲਵਾਨ, ਸੁਖਜੀਤ ਕੌਰ, ਬਲਵੀਰ ਕੌਰ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਨੀਲਮ ਬੇਗਮਪੁਰ, ਬਿਮਲਾ ਰਾਣੀ, ਰਾਜ ਕੁਮਾਰੀ, ਰੂਬੀ ਬੰਗਾ, ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਆਗੂ ਬੀਬੀ ਹਰਜੋਤ ਕੌਰ ਲੋਹਟੀਆਂ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਹਨਾਂ ਉਕਤ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀਆਂ ਦੀ ਸਨਮਾਨ ਰਸਮ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਹਿਲਾ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਉਪਲੱਬਧੀਆਂ ਮਹਿਲਾਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਹਿਤ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ’ਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੁੱਲੇਵਾਲ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰੇਰਕ ਕਾਰਜ ਦੱਸਿਆ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ ਜੀਵਨ ਸਬੰਧੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵੀ ਪਾਈ ਗਈ। ਮੰਚ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਜੱਸਲ ਨੇ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾਇਆ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੋਮਾ ਸਬਲੋਕ ਵਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਗਈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਤਪਾਲ ਸਾਹਲੋਂ, ਰਜਨੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਗੁਰਨੇਕ ਸ਼ੇਰ, ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਪਟਵਾਰੀ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਹੈਰੀ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਕੋਹਪੁਰੀ, ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ, ਦਵਿੰਦਰ ਬੇਗਮਪੁਰੀ ਨੇ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਸਤਪਾਲ ਸਲੋਹ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਖਟਕੜ, ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏਪੁਰਡੱਬਾ, ਮੋਹਣ ਬੀਕਾ, ਜਸਬੀਰ ਬੇਗ਼ਮਪੁਰੀ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਬਸਪਾ ਬਨਾਮ ਕਾਂਗਰਸ-ਭਾਜਪਾ-ਆਪ

ਬਸਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਗਰੰਟੀ ਫਾਰਮ ਭਰਵਾਏ ਦਿੱਤਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਰੁਜ਼ਗਾਰ

“Equality and justice”
Patiala 22 September
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਸਾਲ 2017 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਘਰ-ਘਰ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਫਾਰਮ ਭਰਵਾਏ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਲੋਕ ਫਾਰਮ ਭਰਨਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ‘ਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮ ਭਰੇ ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵੋਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲੈ ਆਏ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਉਹ ਫਾਰਮ ਜਿਵੇਂ ਰੱਦੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਵਾਅਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲ (2017-2022) ਦੌਰਾਨ ਨੌਜਵਾਨ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲਈ ਭਟਕਦੇ ਰਹੇ।

2014, 2019, 2024 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਗਰੰਟੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਏ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਲਾਰੇ ਲਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ-ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਉਸਨੇ 2022 ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਗਰੰਟੀ ਕਾਰਡ ਭਰਵਾਏ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਣ, ਸਰਕਾਰ ਬਨਣ ‘ਤੇ ਪੱਕੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਪਰ ਹੁਣ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਬਣਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰੀਬ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਗਰੰਟੀ ਕਾਰਡ ਭਰੇ ਸਨ, ਉਹ ਵੀ ਘਰਾਂ ਦੇ ਖੂੰਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁਲਦੇ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਬਸਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗੱਲ.....

ਬਸਪਾ ਦਾ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਗਰੰਟੀ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਫਾਰਮ ਨਹੀਂ ਭਰਵਾਏ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਾਅਦੇ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਿੱਧਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਸਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1,08,848 ਪੱਕੇ ਸਫਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ, 1.50 ਲੱਖ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ, 2.50 ਲੱਖ ਟੀਚਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਭਰੀਆਂ। ਸਾਲ 2008 ਵਿੱਚ ਬਸਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ 5.50 ਲੱਖ ਪੋਸਟਾਂ ਦੇ ਬੈਕਲਾਗ ‘ਤੇ ਭਰਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਬਸਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ 12.50 ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ

ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ।

*ਬਸਪਾ ਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ (ਕਾਂਗਰਸ, ਭਾਜਪਾ, ਆਪ) ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਫਰਕ ਹੈ। ਬਸਪਾ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਾਂਗ ਚੋਣ ਵਾਅਦੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਗਰੰਟੀ ਫਾਰਮ ਨਹੀਂ ਭਰਵਾਉਂਦੀ, ਬਸਪਾ ਸਿੱਧਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ‘ ਤੇ ਖੜੇ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਭ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾ ਲਿਆ ਵੋਟ ਤੁਸੀਂ ਪਾ ਲਿਆ ਆਓ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਸਪਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੀ ਜਿਤਾਈਏ ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲੇ ਮਹਿਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੋਹਣਾ ਪੰਜਾਬ ਬਣਾਈਏ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਜਿੰਦਾਬਾਦ।

"Equality and justice"
Patiala 22 September
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਬਨਾਮ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ

ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਹਿਲ
ਹੈਡ ਟੀਚਰ 9815404611

ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਭਰਿਆ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਰਿਵਾਜ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਮਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਕਈ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਸਿਰਫ਼ ਕੁੜੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੱਕ ਦੇਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਵੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਵੀ ਲਿੰਗ ਅਸਮਾਨਤਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਫਰਕ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੜਕੀਆਂ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ, ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਮੌਕੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਸਮਾਨਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟ ਵੀ ਹੈ।

ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਵਾਇਤਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਘਾਟ, ਆਰਥਿਕ ਪਿੱਛੜਾਪਣ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਘਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾਂ ਰੱਖਣਾ, ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਘੱਟ ਆਮਦਨੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਅਸਮਾਨਤਾ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ।ਗੱਲ ਇਥੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕਦੀ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੈਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮਰਦ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੀਵਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ, ਤਨਖਾਹ,ਲਿੰਗ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ।ਇਹ ਵਿਤਕਰਾ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇੱਕ ਬੀਮਾਰੀ ਵਾਂਗ ਚਿੰਬੜ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਔਰਤ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। "ਬੇਟੀ ਬਚਾਓ, ਬੇਟੀ ਪੜ੍ਹਾਓ" ਜਿਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਖੁਦ ਮਦਦ ਸਮੂਹ (Self-Help Groups) ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਆਤਮ-ਸਮਰੱਥਾ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ।ਫਿਰ ਵੀ, ਲਿੰਗ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜੰਗ ਅਜੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ, ਆਰਥਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੌਕੇ ਹੀ ਇਸ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦੇਣਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੱਕ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਾਡੀ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਹੈ।

ਪਰੰਤੂ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਵੱਲ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਜੇ ਵੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਹੈ। ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਡਰਾਅਬੈਕ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਨਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੈਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਹੀ ਵਿਗੜ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 1000 ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ 950 ਤੋਂ 975 ਕੁੜੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ 1000 ਮੁੰਡੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਨਗਣਨਾ ਅੰਕੜੇ ਸਾਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤਸਵੀਰ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। 1951 ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ 946 ਕੁੜੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ 1000 ਮੁੰਡੇ ਸੀ, ਜੋ 1961 ਵਿੱਚ 941, 1981 ਵਿੱਚ 933 ਅਤੇ 2001 ਵਿੱਚ 933 ਰਹਿ ਗਿਆ। 2011 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸੰਖਿਆ 940 ਹੋ ਗਈ, ਜਦਕਿ 2021 ਲਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਭਗ 943 ਕੁੜੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ 1000 ਮੁੰਡੇ ਹਨ।

ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਵੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਨ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਰਾਜ ਵਾਰ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ:

(2011 ਜਨਗਣਨਾ) ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਕੇਰਲ 1084 ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ,ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ 996 ਦੱਖਣੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ(ਉੱਚਾ),ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ 950 (ਸੰਤੁਲਿਤ),ਮਿਜ਼ੋਰਮ 976(ਉੱਚਾ),ਅਸਾਮ 958 (ਉੱਚਾ),ਪੰਜਾਬ 895(ਘੱਟ), ਪੁੱਤਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਚ ਕਾਰਨ,ਹਰਿਆਣਾ 879 (ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ),ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 912 (ਘੱਟ), ਕੁਝ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਦਾਜ ਪ੍ਰਥਾ ਦੇ ਕੇਸ,ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 931 (ਮੱਧਮਾਨ)

ਗੁਜਰਾਤ 919 (ਘੱਟ),ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 925 (ਘੱਟ)-(ਮੱਧਮਾਨ),ਓਡਿਸ਼ਾ 979 (ਉੱਚਾ)

ਰਾਜਸਥਾਨ 928(ਘੱਟ),ਕਰਨਾਟਕ 973 (ਉੱਚਾ)

ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਸਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁੱਤਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਵੰਸ਼ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਾਜ ਪ੍ਰਥਾ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਕਦਰ ਘਟਦੀ ਹੈ। ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਪਹਿਚਾਣ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਗਰਭਪਾਤ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਅਣਪੜ੍ਹਤਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਤੰਗ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਘੱਟ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਨ ਵੀ ਅਹੰਕਾਰ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁੰਡਾ ਵਧੀਆ ਕਮਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਵੀ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਵਧਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਵੱਲ ਕਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ, ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦਾ ਲਿੰਗ ਪਤਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਈ Pre-Conception and Pre-Natal Diagnostic Techniques (PCPNDT) Act, 1994, ਦਾਜ ਪ੍ਰਥਾ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਾਜ ਨਿਰੋਧਕ ਕਾਨੂੰਨ, 1961, ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਰੋਕਣ ਲਈ Domestic Violence Act, 2005 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਟੀ ਬਚਾਓ, ਬੇਟੀ ਪੜ੍ਹਾਓ ਯੋਜਨਾ (2015), ਸੁਕੰਨਿਆ ਸਮ੍ਰਿੱਧੀ ਯੋਜਨਾ, ਅਤੇ ਬਾਲਿਕਾ ਸਮ੍ਰਿੱਧੀ ਯੋਜਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਰਾਹਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਲਈ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਹਿੰਮਾਂ, ਮੀਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਸੁਨੇਹੇ, ਨਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਭਿਆਨ ਅਤੇ ਸੇਲਫ਼-ਹੈਲਪ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਫਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਰਲ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਰਗੇ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲਾ ਕਾਫ਼ੀ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ 33% ਸੀਟਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵੀ ਵਧੀ ਹੈ। ਖੇਡਾਂ, ਵਿਗਿਆਨ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਜੇ ਵੀ ਵੱਡੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੁਣ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ 25% ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਅੱਜ ਵੀ ਬਹੁਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ। ਭਾਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਮਹੌਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਜੋ ਲੜਕੇ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤੀਆਂ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪੜ੍ਹਣ ਦੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾ ਖੇਡਣ ਦੀਆਂ ਉਹ ਵਿਚੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਲਈ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਹੋਰ ਕਈ ਸੁਝਾਅ ਲਾਗੂ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਗਰਭਪਾਤ ਅਤੇ ਦਾਜ ਪ੍ਰਥਾ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਸਵੈ-ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਕੌਸ਼ਲ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਜਿਕ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਗਰਭਵਤੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਲਈ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੁਫ਼ਤ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਨਾਰੀ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਸਿਰਫ਼ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੁੜੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਮੌਕੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ, ਤਦ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇ। "ਬੇਟੀ ਬਚਾਓ, ਬੇਟੀ ਪੜ੍ਹਾਓ" ਸਿਰਫ਼ ਨਾਰਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਦਰਸ਼ਨ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਅਸਲੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਇਕਸਾਰ ਮੌਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੈਰ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਸਮਝਣਾ ਜਾ ਗਲਤ ਲਿਖੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣੀ ਗਲਤ ਹੈ। ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਸੁਧਾਰਨ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਗੜਨ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਰੇ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਮਾਨਤਾ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੋਲਕਾਤਾ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਮਾਮਲਾ: ਡੀਐਨਏ, ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ; ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਦਾਅਵਾ

ਕੋਲਕਾਤਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਕੋਲਕਾਤਾ ਲਾਅ ਕਾਲਜ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨਾਲ ਹੋਏ ਕਥਿਤ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਮਨੋਜੀਤ 'ਮੈਂਗੋ' ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਡੀਐਨਏ ਟੈਸਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।...

"Equality and justice"
Patiala 22 September
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਕੋਲਕਾਤਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਕੋਲਕਾਤਾ ਲਾਅ ਕਾਲਜ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨਾਲ ਹੋਏ ਕਥਿਤ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਮਨੋਜੀਤ 'ਮੈਂਗੋ' ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਡੀਐਨਏ ਟੈਸਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੁਲੀਸ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 24 ਸਾਲਾ ਪੀੜਤਾ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦਾ ਡੀਐਨਏ ਟੈਸਟ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਡੀਐਨਏ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਖੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਲੀਪੁਰ ਦੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਮਨੋਜੀਤ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਮਿਸ਼ਰਾ ਕਾਲਜ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, " ਡੀਐਨਏ ਟੈਸਟਿੰਗ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਵੇਂ ਕਾਲਜ ਗਾਰਡ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। "

ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਬੂਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਜ ਕੈਂਪਸ ਅਤੇ ਨੇੜਲੀਆਂ ਦੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, " ਫੁੱਟੇਜ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਗਾਰਡ ਰੂਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਪਰੀ। ਦੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰਮਿਤ ਮੁਖਰਜੀ ਅਤੇ ਜ਼ੈਬ ਅਹਿਮਦ ਗਾਰਡ ਰੂਮ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਡ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਾਂਗੇ।"

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ 25 ਜੂਨ ਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਕਾਲਜ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਕੈਂਪਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਲਜ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਡ ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਾਭਾ ਵਿੱਚ ਪੁਲੀਸ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਝੜਪ

"Equality and justice"
Patiala 22 September
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

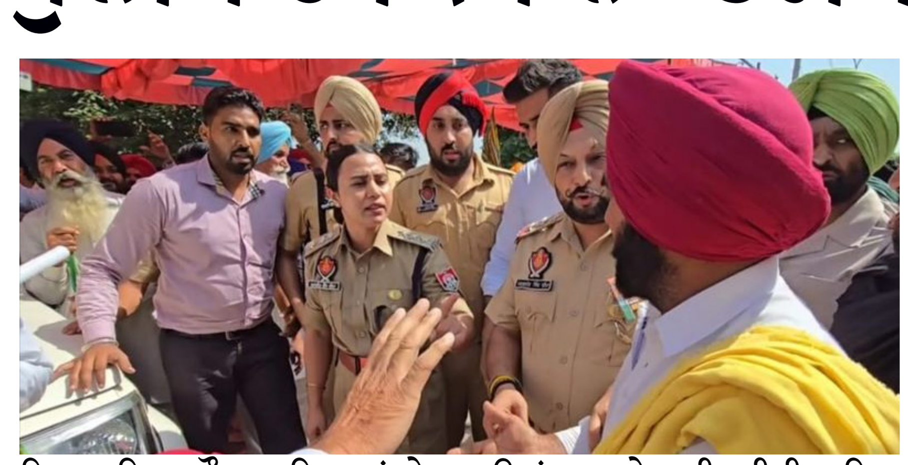

ਨਾਭਾ ਵਿਚ ਅੱਜ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਦਰਮਿਆਨ ਝੜਪ ਹੋਈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਨਾਭਾ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਟਰੈਕਟਰ ਟਰਾਲੀਆਂ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਨਾਭਾ ਡੀਐਸਪੀ ਦਫਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਡੀਐਸਪੀ ਦੀ ਗੱਡੀ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਦਰਮਿਆਨ ਹੱਥੋਪਾਈ ਤੇ ਖਿੱਚਧੂਹ ਹੋਈ। ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟਰੈਕਟਰ ਟਰਾਲੀਆਂ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਰੋਡ 'ਤੇ ਜਾਮ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਮਹਿਲਾ ਡੀਐਸਪੀ ਨਾਲ ਵੀ ਮਾੜਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ।

ਨਾਭਾ ਦੀ ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਤਕਰਾਰ ਉਦੋਂ ਵਧ ਗਈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਡੀਐਸਪੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਪੁਲੀਸ ਨਾਲ ਝੜਪ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਇਸ ਝਗੜੇ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਕਿਸਾਨ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਕਈਆਂ ਦੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਵੀ ਲੱਥ ਗਈਆਂ।

"समानता और न्याय"
पटियाला 22 सितम्बर
INTERNATIONAL PAPER, 9463601616
hardipchumber57@gmail.com

हमारी आजादी की लड़ाई बाकी है- बाबा साहब

बाबा साहेब कहते हैं

1935 के अधिनियमन लागू होने के बाद, भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस पार्टी ने 1937 में भारत के आधे राज्यों में सरकारें बनाईं और चतरवर्न के हिंदू लोगों ने 7 राज्यों के ब्राह्मण मुख्यमंत्री बनाए और मंत्री, विधायक और सांसद आदि भी बने। अब शासन, प्रशासन भारत चतरवर्न के लोगों के हाथों में था, फिर भी ये लोग खुद को अंग्रेजों का गुलाम मानते थे। 1947 में सत्ता परिवर्तन के बाद, अनुसूचित वर्ग के लोगों को लगभग वैसे ही समान अधिकार मिले जैसे कि ब्रिटिश शासन के दौरान चतरवर्न के हिंदुओं को थे। वर्तमान में अनुसूचित जाति के लोग मुख्यमंत्री, मंत्री, विधायक, सांसद बनते हैं, लेकिन वे अनुसूचित वर्ग के समाज के लोगों के समानता के अधिकारों को सुनिश्चित करवाने के लिए कुछ नहीं कर पा रहे।

भारत का सुरक्षा विशिष्ट जातियों तक सीमित न होकर सभी जनता के लिए हो*

16 जनवरी, 1931 के दिन गोलमेज सम्मेलन में

डाक्टर बाबासाहेब अम्बेडकर का भाषण हुआ। अपने भाषण में उन्होंने कहा-

महोदय,

इस रिपोर्ट के दूसरे उपविभाग के चौथे परिच्छेद में दिए गए संविधान सुधार के सुझाव की तरफ मैं आपका ध्यान खींचना चाहता हूं। इस सुझाव में भारतीय सेना में दलित वर्ग के साथ-साथ सभी नागरिकों के दाखिल होने की इजाजत होने की बात कही गई है। सेना में भर्ती के समय केवल आवश्यक योग्यता और कार्यक्षमता पर ही ध्यान दिया जाए। मेरे इस सुझाव पर गौर किया जाए। केवल यही मैं नहीं चाहता बल्कि एक बुनियादी ढंग के संविधान सुधार का यह सुझाव है। यह सोच कर इस सभा द्वारा उसे प्रत्यक्ष लागू करने पर सोचा जाए यह भी मैं चाहता हूं। मैंने जो सुझाव दिया है उसका स्वरूप बिल्कुल सीधा-सादा है। सेना में भर्ती करते समय भारतीय नागरिकों के बीच जो भेदभाव आज बरता जाता है उसे नष्ट करने की यह मेरी कोशिश है। इसमें कोई शक नहीं कि, दलित वर्ग पर विशिष्ट हकों का आरक्षण हो इस नजरिए से ही मैं इस सुधार का सुझाव दे रहा हूं लेकिन ऐसा भी नहीं कि यह करते हुए मैं इस वर्ग के लिए परिषद द्वारा कुछ खास सिफारिशें करने की वकालत कर रहा हूं। यहां मेरा बस इतना ही कहना है कि भारतीय सरकार के कानून द्वारा स्वीकृत तत्वों को प्रत्यक्ष में लाया जाए । भारतीय संविधान में प्रावधान है कि देश के किसी भी नागरिक को जाति, पंथ, धर्म अथवा वर्ण के कारण सार्वजनिक क्षेत्र की नौकरी पाने से वंचित न किया जाए। इसीलिए, मैं जब इस तरह के सुधार का सुझाव रखता हूं तब मुझे नहीं लगता कि मैं खास सुविधाएं या सहूलियतों की मांग कर रहा हूं।

महोदय, मैं आपका ध्यान एक बात की ओर दिलाना चाहता हूं कि ये सुधार सर्विस कमेटी द्वारा स्वीकृत नीति के अनुसार ही हैं। इस परिषद द्वारा नियुक्त की गई सर्विस समिति की रिपोर्ट के संदर्भ पर अगर आप गौर करें तो भारतीय नागरिकों को सार्वजनिक क्षेत्र में नौकरी करने की न्यायपूर्ण और पूरा-पूरा मौका प्राप्त हो । आप पाएंगे कि, इसके लिए उस कमेटी द्वारा पूरी-पूरी कोशिश की गई है। सरकारी नौकरी से वंचित रखने वाले बंधनों से सुरक्षा प्रदान कर समिति ने एक तरह से मौलिक अधिकार ही तय किए हैं और इससे आगे जाकर दलित और एंग्लो इंडियन जैसी विशिष्ट जातियों का जिक्र करते हुए उनके लिए खास सिफारिशें की हैं।

महोदय, ऐसा नहीं कि ये सुधार केवल दलित वर्ग के हित में हैं, मैं यहां विनम्रता पूर्वक आपका ध्यान इस बात की ओर दिलाना चाहूंगा कि ये सुधार सभी जातियों के और भारतीय नागरिकों के कल्याण के लिए हैं। देश की किसी भी नौकरियों पर किसी एक खास जाति का एकाधिकार प्रस्थापित करने की इजाजत देना कुल नागरिकों के साथ धोखा करना है ऐसा मुझे लगता है। गर ऐसा होता है तो उस विशिष्ट जाति के लोगों को सम्मान की जगहों पर रहने का सुरक्षात्मक दर्जा दिया जाता है जिससे कि न सिर्फ उन जातियों में श्रेष्ठत्व की भावना पैदा होती है, बल्कि लोगों के कल्याणकारी मार्ग पर वह एक संकट बन जाता है और उन्हें उस जाति पर ही निर्भर होकर रहने पर मजबूर होना पड़ता है। इसीलिए मेरा निवेदन है कि, चूंकि हम भारत के लिए नए संविधान का निर्माण कर रहे हैं इसलिए भारतीय नागरिकों में से हर एक को उसकी योग्यता के अनुसार देश की हर सरकारी नौकरी करने की इजाजत मिले ऐसी पद्धति निर्माण करना हमारा कर्त्तव्य है ।

"Equality and Justice"
"Equality and Justice" Rs. 100/month स्वतंत्रता, समानता, भाईचारा

मैं जो सुधार यहां सबके सामने रख रहा हूं वह केवल समिति की रिपोर्ट में प्रकाशित दर्ज तथ्यों पर आधारित तर्कशुद्ध परिणाम मात्र हैं जो कि, चौथे विभाग में से पहले उपविभाग में दर्ज हैं।

"इस उपसमिति की राय यही है कि नई राज्य व्यवस्था की भारत की नई भावी सरकार और भारत की सुरक्षा ज्यादा से ज्यादा भारतीय लोगों से ही जुड़ा हो, ब्रिटिशों के साथ नहीं ।"

महोदय, अगर इस कथन का कुछ मतलब हो तो भारत की सुरक्षा अधिकाधिक अनुपात में भारत की सभी जनता के साथ जुड़ी हो, किसी एक जाति के साथ उसके जुड़े होने से कोई फायदा नहीं होगा।

इसीलिए मेरा सुझाव है कि मैंने जो संविधान सुधार प्रस्तुत किए हैं, उनको स्वीकार किया जाए।"

डाक्टर बाबासाहेब अम्बेडकर के भाषण के बाद हुए विचार-विमर्श में मि. थॉमस कहते हैं कि उपसमिति द्वारा साफ तौर पर भारतीयकरण (Indianisation) शब्द का प्रयोग किया है इसलिए अलग से गलती को सुधारने की जरूरत नहीं है। इस पर डाक्टर बाबासाहेब अम्बेडकर कहते हैं,

"मेरे कथन का अर्थ स्पष्ट है, मैं यह कहना चाहता हूं कि सभी जातियों के लोगों द्वारा नौकरियां पाई जा सकें, इसी तरह भारतीयकरण हो । आज भी भारतीयकरण को कुछ जातियों का एकाधिकार यही अर्थ प्राप्त है । "

मध्य प्रदेश: ओबीसी 27% आरक्षण पर सुप्रीम कोर्ट में निर्णायक सुनवाई होगी शुरू, जल्द फैसले की उम्मीद!

सुनवाई से पहले शनिवार को भोपाल में एक महत्वपूर्ण बैठक आयोजित हुई। इसमें भारत के पूर्व अतिरिक्त सालिसिटर जनरल पी. विल्सन ने राज्य सरकार के अतिरिक्त महाधिवक्ताओं और अधिवक्ताओं के साथ करीब ढाई घंटे तक चर्चा की।

"समानता और न्याय"
पटियाला 22 सितम्बर
INTERNATIONAL PAPER, 9463601616
hardipchumber57@gmail.com

भोपाल। मध्य प्रदेश में अन्य पिछड़ा वर्ग (ओबीसी) को 27 प्रतिशत आरक्षण दिए जाने का मामला अब अंतिम चरण में पहुंचने वाला है। सुप्रीम कोर्ट ने इस मुद्दे पर नियमित सुनवाई तय कर दी है, जिसकी शुरुआत 24 सितंबर से होगी। राज्य सरकार ने इस सुनवाई को लेकर पूरी तैयारी कर ली है और सालिसिटर जनरल तुषार मेहता अदालत में सरकार का पक्ष रखेंगे।

ओबीसी वर्ग की जनसंख्या राज्य की आबादी का बड़ा हिस्सा है। यही कारण है कि लंबे समय ओबीसी वर्ग आरक्षण वृद्धि की मांग करता आ रहा है। उनका कहना है कि यह सिर्फ राजनीतिक वादों का मुद्दा नहीं है, बल्कि उनका संवैधानिक अधिकार है। ओबीसी महासभा सहित कई संगठन लगातार प्रदर्शन और ज्ञापन देकर सरकार व अदालत से मांग करते रहे हैं कि उन्हें उनका हक मिले।

ओबीसी महासभा की कोर कमेटी के सदस्य एडवोकेट धर्मेंद्र कुशवाहा ने द मूकनायक से बातचीत में कहा कि अब जबकि सुप्रीम कोर्ट में नियमित सुनवाई तय हो गई है, तो समाज को भरोसा है कि न्याय जल्द मिलेगा। उन्होंने कहा कि लंबे समय से युवाओं की नियुक्तियाँ रुकी पड़ी हैं और हजारों उम्मीदवार प्रभावित हो रहे हैं।

2019 से शुरू हुआ विवाद

यह विवाद वर्ष 2019 से शुरू हुआ, जब राज्य सरकार ने ओबीसी आरक्षण को 14% से बढ़ाकर 27% करने का निर्णय लिया। इस निर्णय के खिलाफ हाईकोर्ट में याचिकाएँ दायर हुई। अदालत ने सुनवाई के दौरान अतिरिक्त 13% आरक्षण पर रोक लगा दी। परिणामस्वरूप सरकारी भर्तियों और पदोन्नति में केवल 14% ही लागू रहा।

इस रोक के कारण भर्ती प्रक्रिया अधर में लटक गई। 13% अतिरिक्त पद होल्ड पर रख दिए गए, जिससे बड़ी संख्या में रिक्तियां भर नहीं सकीं। कई प्रतियोगी परीक्षाओं और चयन प्रक्रियाओं में ओबीसी वर्ग के उम्मीदवारों को पूरा लाभ नहीं मिल पाया।

भोपाल में कानूनी रणनीति पर बैठक

सुनवाई से पहले शनिवार को भोपाल में एक महत्वपूर्ण बैठक आयोजित हुई। इसमें भारत के पूर्व अतिरिक्त सालिसिटर जनरल पी. विल्सन ने राज्य सरकार के अतिरिक्त महाधिवक्ताओं और अधिवक्ताओं के साथ करीब ढाई घंटे तक चर्चा की।

बैठक में दो प्रमुख मुद्दों पर विचार हुआ, की अदालत से यह अनुमति लेने की कोशिश कि जिन 13% पदों को रोककर रखा गया है, उन पर भर्ती प्रक्रिया शुरू हो। दूसरा 27% ओबीसी आरक्षण को पूरी तरह लागू करने के लिए ठोस और मजबूत दलीलें तैयार करना।

संवैधानिक पेच और 50% की सीमा

यह मामला सिर्फ एक सरकारी आदेश या निर्णय भर नहीं है, बल्कि यह संवैधानिक प्रावधानों से जुड़ा है। देश में आरक्षण को लेकर सुप्रीम कोर्ट का 'इंद्रा साहनी' (मंडल कमीशन) केस ऐतिहासिक है, जिसमें कुल आरक्षण की अधिकतम सीमा 50% तय की गई थी।

मध्यप्रदेश में 27% ओबीसी आरक्षण लागू करने पर कुल आरक्षण इस सीमा को पार कर जाएगा। यही सबसे बड़ा कानूनी पेच है। अब सुप्रीम कोर्ट को यह तय करना होगा कि क्या इस सीमा से आगे बढ़कर भी आरक्षण लागू किया जा सकता है।

ओबीसी आरक्षण का मुद्दा प्रदेश की राजनीति का भी अहम हिस्सा बन गया है। सरकार बार-बार यह कह चुकी है कि वह ओबीसी समाज को 27% आरक्षण देने के लिए प्रतिबद्ध है। मुख्यमंत्री और अन्य मंत्री सार्वजनिक मंचों से इस मुद्दे पर समर्थन जताते रहे हैं।

वहीं विपक्ष का आरोप है कि सरकार अदालत में मजबूती से पक्ष नहीं रखती और ओबीसी समाज को सिर्फ आश्वासन देकर टालती रही है। हाल ही में हुई एक सर्वदलीय बैठक में भी ओबीसी आरक्षण पर चर्चा हुई और कई नेताओं ने 27% आरक्षण के पक्ष में समर्थन जताया।

कोर्ट में होगी नियमित सुनवाई

अब सारी निगाहें सुप्रीम कोर्ट पर टिकी हैं। अदालत के फैसले पर ही यह निर्भर करेगा कि ओबीसी समाज को उनका पूरा 27% आरक्षण मिलेगा या नहीं। अगर अदालत ने 27% लागू करने की इजाजत दे दी तो लंबे समय से रुकी हुई सरकारी भर्तियों का रास्ता खुल जाएगा और हजारों उम्मीदवारों को राहत मिलेगी।

ओ बी सी आरक्षण विवाद एक नजर में

2019: राज्य सरकार ने ओबीसी आरक्षण 14% से बढ़ाकर 27% किया।

हाईकोर्ट का आदेश: अतिरिक्त 13% आरक्षण पर रोक लगा दी गई।

वर्तमान स्थिति: भर्तियों और पदोन्नति में केवल 14% लागू, शेष 13% पद रोके गए।

समस्या: हजारों पद खाली और उम्मीदवारों को पूरा लाभ नहीं मिल पा रहा।

अब उम्मीद: सुप्रीम कोर्ट 24 सितंबर से नियमित सुनवाई करेगा।

38 मिनट पहलेछत्तीसगढ़: सुरक्षा बलों ने दो माओवादियों को मुठभेड़ में मारने का दावा किया

“समानता और न्याय”
पटियाला 22 सितम्बर
INTERNATIONAL PAPER, 9463601616
hardipchumber57@gmail.com

छत्तीसगढ़ में माओवादियों का सबसे चर्चित नाम और सीपीआई माओवादी की केंद्रीय समिति के सदस्य गुड्सा उसेंडी उर्फ विकल्प को सुरक्षा बलों ने एक मुठभेड़ में मारने का दावा किया है.

इस मुठभेड़ में माओवादियों की केंद्रीय समिति के एक और सदस्य कोसा दादा उर्फ कादरी सत्यनारायण रेड्डी के भी मारे जाने की बात कही गई है.

नारायणपुर के पुलिस अधीक्षक रॉबिन्सन गुरिया के अनुसार छत्तीसगढ़–महाराष्ट्र की अंतर्राज्यीय सीमा क्षेत्र स्थित अबूझमाड़ इलाक़े में माओवादी गतिविधियों की सूचना पर

सुरक्षा बलों ने सर्च ऑपरेशन चलाया था. इस दौरान सोमवार की सुबह माओवादियों के साथ मुठभेड़ हुई. जिसके बाद मौक़े से दो संदिग्ध माओवादियों के शव बरामद किए गए.

पुलिस के अनुसार मारे गए माओवादियों की पहचान 63 साल के गुड्सा उसेंडी उर्फ विकल्प और 67 साल के कोसा दादा ऊर्फ कादरी सत्यनारायण रेड्डी के रूप में हुई है. दोनों ही माओवादियों की केंद्रीय समिति के सदस्य थे.

गुड्सा उसेंडी उर्फ विकल्प को माओवादियों के सबसे चर्चित प्रवक्ता के तौर पर जाना जाता था. अख़बारों में लेख लिखने से लेकर माओवादी आंदोलन को लेकर उठने वाले सवालों पर भी उनके जवाब चर्चा में रहते थे.

इसी तरह कोसा ने भी लंबे समय तक माओवादी संगठन में प्रवक्ता के तौर पर काम किया.

राज्य के मुख्यमंत्री विष्णुदेव साय ने इन दोनों नक्सलियों के मारे जाने को नक्सलवाद का अंत अब पहले से कहीं अधिक निकट छत्तीसगढ़ में नक्सलवाद के ख़ात्मे की दिशा में एक निर्णायक उपलब्धि बताया है.

उन्होंने कहा, “अबूझमाड़ क्षेत्र में सुरक्षाबलों और नक्सलियों के बीच हुई मुठभेड़ में 2 नक्सली न्यूट्रलाइज किए गए हैं. दोनों पर 40-40 लाख रुपये का इनाम घोषित था. मुख्यमंत्री ने कहा कि यह सफलता केवल नक्सलवाद के खात्मे की दिशा में एक निर्णायक पड़ाव ही नहीं है, बल्कि छत्तीसगढ़ में शांति, सुरक्षा और विकास की प्रक्रिया को और भी गति प्रदान करती है.”

मुख्यमंत्री ने कहा कि प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी के विज़न और केंद्रीय गृहमंत्री अमित शाह जी के नेतृत्व में और निश्चित होता दिखाई दे रहा है.

पाकिस्तान: फ़र्ज़ी डिग्री मामले में पूर्व सांसद को सात साल की सज़ा

“समानता और न्याय”
पटियाला 22 सितम्बर
INTERNATIONAL PAPER, 9463601616
hardipchumber57@gmail.com

पाकिस्तान की संसद के निचले सदन नेशनल असेंबली के पूर्व सदस्य जमशेद दस्ती को फ़र्ज़ी डिग्री मामले में मुल्तान की एक स्थानीय अदालत ने सात साल की जेल की सज़ा सुनाई है.

मुजफ्फरगढ़ से निर्वाचित पूर्व सांसद पर चुनाव लड़ने के लिए फ़ेक एजुकेशन सर्टिफ़िकेट देने का आरोप लगा था.

चुनाव आयोग के अनुरोध पर अदालत ने सभी सबूतों और दलीलों को सुनने के बाद उन्हें दोषी ठहराया गया. यह मामला उनके ख़िलाफ़ कई सालों से लंबित था.

अदालत ने फ़ैसला सुनाया कि जनता के प्रतिनिधियों का यह कर्तव्य है कि वे पारदर्शिता की शर्तों को पूरा करें और अगर वे ऐसा नहीं करते तो उनके ख़िलाफ़ कानूनी कार्रवाई की जाएगी.

जमशेद दस्ती ने इस सज़ा के फ़ैसले को राजनीतिक बदले की कार्रवाई बताया है.

अपने सोशल मीडिया अकाउंट पर एक बयान में उन्होंने कहा कि यह कार्रवाई

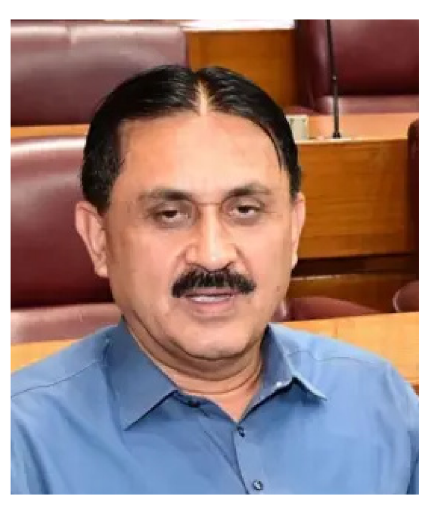

उनके ख़िलाफ़ विरोधियों की साजिश है और उन्हें जानबूझकर चुनावी राजनीति से बाहर रखने की कोशिश की जा रही है.

उमर ख़ालिद समेत अन्य अभियुक्तों की ज़मानत याचिकाओं पर दिल्ली पुलिस को सुप्रीम कोर्ट का नोटिस

“समानता और न्याय”
पटियाला 22 सितम्बर
INTERNATIONAL PAPER, 9463601616
hardipchumber57@gmail.com

सुप्रीम कोर्ट ने दिल्ली दंगों के अभियुक्तों की ज़मानत याचिकाओं पर दिल्ली पुलिस को नोटिस जारी किया है.

इन अभियुक्तों में उमर ख़ालिद, शरजील इमाम, मीरान हैदर, गुलफ़िशा फ़ातिमा और शिफ़ा-उर-रहमान शामिल हैं.

जस्टिस अरविंद कुमार और जस्टिस एनवी

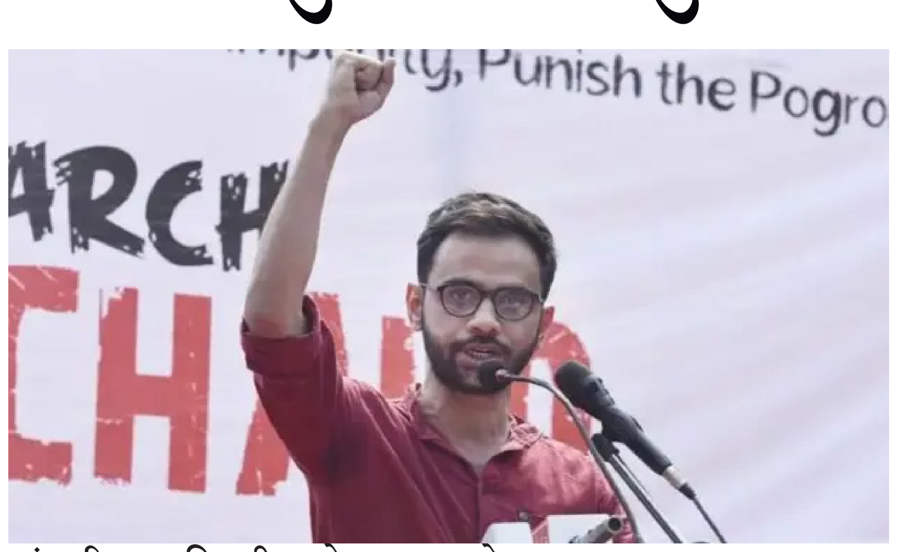

अंजारिया की पीठ ने इस मामले की अगली सुनवाई 7 अक्तूबर को तय की है.

वरिष्ठ अधिवक्ता कपिल सिब्बल, अभिषेक मनु सिंघवी, सिद्धार्थ देव याचिकाकर्ताओं की ओर से पेश हुए.

लाइव लॉ के मुताबिक़, सिंघवी ने कहा कि 'याचिकाकर्ता छात्र हैं और पांच साल से ज़्यादा समय से जेल में हैं. याचिकाकर्ताओं ने अंतरिम ज़मानत के लिए भी अर्ज़ी दायर की है.'

उन्होंने अंतरिम ज़मानत अर्ज़ी पर भी नोटिस जारी करने का अनुरोध किया.

जस्टिस कुमार ने कहा कि अदालत मुख्य याचिका का ही अंतिम रूप से निपटारा करेगी.

ये याचिकाएं दिल्ली हाई कोर्ट की ओर से 2 सितंबर को दिए गए उस फ़ैसले के ख़िलाफ़ दायर की गई हैं जिसमें उनकी ज़मानत याचिकाएँ खारिज कर दी गई थीं.

MP ग्वालियर हाई कोर्ट का अहम फैसला: संपत्ति में हिस्सा नहीं, लेकिन बहुओं को वैवाहिक घर से बेदखल नहीं किया जा सकता

हाई कोर्ट की एकल पीठ ने कहा, कि बेटियों या बहुओं को भले ही संपत्ति में उत्तराधिकारी का दर्जा न मिले, लेकिन वैवाहिक घर में रहने का अधिकार एक अलग और मान्यता प्राप्त अधिकार है।

“समानता और न्याय”
पटियाला 22 सितम्बर
INTERNATIONAL PAPER, 9463601616
hardipchumber57@gmail.com

भोपाल। मध्य प्रदेश के उच्च न्यायालय की ग्वालियर खंडपीठ ने हाल ही में दिए एक महत्वपूर्ण फैसले में कहा है कि शादीशुदा बहुओं को भले ही ससुराल की संपत्ति में स्वामित्व या हिस्सेदारी का अधिकार न हो, लेकिन उन्हें वैवाहिक घर में रहने का अधिकार अवश्य है। अदालत ने स्पष्ट किया कि यह अधिकार महिलाओं का कानूनी और संरक्षित अधिकार है और उन्हें इस घर से जबरन बेदखल नहीं किया जा सकता। अदालत ने इस मामले में सास की आपत्ति याचिका को खारिज करते हुए बहुओं के पक्ष में आदेश पारित किया।

जानिए क्या है पूरा मामला?

यह मामला ग्वालियर के थाटीपुर इलाके का है। यहां रहने वाले एक परिवार की दो बहुओं ने अदालत में मुकदमा दायर किया था। उनका आरोप था कि ससुराल पक्ष उन्हें मानसिक और शारीरिक प्रताड़ना देकर वैवाहिक घर से बाहर निकालने का प्रयास कर रहा है। उन्होंने कहा कि वे इस घर

में वैवाहिक रिश्ते के आधार पर रह रही हैं और उन्हें यहां से बेदखल करना उनके अधिकारों का उल्लंघन होगा। दूसरी ओर, उनकी सास ने अदालत में आपत्ति दर्ज कराते हुए कहा कि उनकी बहुएं संपत्ति में हिस्सेदारी का दावा नहीं कर सकतीं। ऐसे में उनके द्वारा दायर मुकदमा स्वीकार्य नहीं होना चाहिए।

सास की ओर से दी गई दलील में कहा गया कि हिंदू उत्तराधिकार अधिनियम के तहत बहुओं को संपत्ति में कोई कानूनी अधिकार प्राप्त नहीं है। इस कानून के मुताबिक संपत्ति का बंटवारा और उत्तराधिकार बेटियों, बेटों और अन्य उत्तराधिकारियों तक सीमित रहता है। इसलिए बहुओं के द्वारा मुकदमा दायर करने का कोई आधार नहीं बनता। वहीं बहुओं ने अदालत से अपील की कि उनके वैवाहिक घर में रहने के अधिकार की रक्षा की जाए और उन्हें जबरन निकाले जाने से रोका जाए।

कोर्ट ने कहा,- ‘बहुओं को घर में रहने का अधिकार’

मामले की सुनवाई करते हुए हाई कोर्ट की एकल पीठ ने कहा, किया कि बेटियां या बहुओं को भले ही संपत्ति में उत्तराधिकारी का दर्जा न मिले, लेकिन वैवाहिक घर में रहने का अधिकार एक अलग और मान्यता प्राप्त अधिकार है।

अदालत ने कहा कि घरेलू हिंसा से संरक्षण अधिनियम, 2005 के तहत यह अधिकार बहुओं को दिया गया है और इसे छीना नहीं जा सकता। अदालत ने यह भी कहा कि यदि किसी मुकदमे में कई प्रकार की राहत मांगी गई हो और उनमें से कोई एक राहत भी विधिसम्मत हो, तो मुकदमे को पूरी तरह से खारिज नहीं किया जा सकता।

इस आधार पर हाई कोर्ट ने निचली अदालत द्वारा बहुओं की याचिका खारिज करने के आदेश को रद्द कर दिया और मुकदमे को आगे बढ़ाने की अनुमति दी। अदालत ने यह साफ कर दिया कि संपत्ति में हिस्सा और वैवाहिक घर में रहने का अधिकार, दोनों अलग-अलग मुद्दे हैं। इसलिए केवल संपत्ति में हिस्सेदारी का अधिकार न होने के कारण बहुओं को वैवाहिक घर से बाहर नहीं किया जा सकता।

कानूनी विशेषज्ञों का मानना है कि यह फैसला महिलाओं के अधिकारों की दिशा में एक बड़ी नजीर पेश करता है। द मूकनायक से बातचीत में अधिवक्ता मयंक सिंह ने कहा, “अक्सर देखा जाता है कि परिवारिक विवादों या संपत्ति के झगड़ों में बहुओं को सबसे पहले घर से निकालने की कोशिश की जाती है। अदालत का यह फैसला साफ करता है कि विवाह के बाद महिला का वैवाहिक घर उसका कानूनी निवास है और इस पर उसका संरक्षण सुनिश्चित है। यह आदेश उन तमाम महिलाओं के लिए राहत लेकर आया है, जो ऐसी परिस्थितियों में असुरक्षित महसूस करती हैं।”

पाकिस्तानी फौज की अपने ही देश में Air Strike, खैबर पख्तूनख्वा में 30 आम नागरिकों को मार डाला

“समानता और न्याय”
पटियाला 22 सितम्बर
INTERNATIONAL PAPER, 9463601616
hardipchumber57@gmail.com

Pakistan Air Strike: पाकिस्तान के खैबर पख्तूनख्वा प्रांत के तिराह घाटी स्थित मात्रे दारा गांव में सोमवार तड़के पाकिस्तानी वायुसेना द्वारा किए गए हवाई हमलों में कम से कम 30 नागरिकों की मौत हो गई। खुफिया सूत्रों के अनुसार, मरने वालों में अधिकतर महिलाएं और बच्चे शामिल हैं।

सूत्रों ने बताया कि हमले की शुरुआत रात लगभग 2

बजे हुई, जब पाकिस्तानी वायुसेना के JF-17 लड़ाकू विमानों ने चीन निर्मित कम से कम आठ LS-6 प्रिसिजन गाइडेड बम गांव पर गिराए।

हमले के बाद पूरे इलाके में तबाही का मंजर फैल गया। चश्मदीदों ने बताया कि सड़कें और मकान मलबे में तब्दील हो गए, लोग अपने हाथों से दबे हुए परिजनों को निकालने की कोशिश कर रहे थे।

एक स्थानीय सूत्र ने बताया, “पूरे-पूरे परिवार खत्म हो गए। ज्यादातर पीड़ित महिलाएं और बच्चे थे, जिनके पास बचने का कोई मौका नहीं था।”

खैबर पख्तूनख्वा की तिराह घाटी अफ़गान सीमा से सटा इलाका है, जो लंबे समय से संघर्ष का केंद्र रहा है। यहां पाकिस्तानी सेना कई बार तहरीक-ए-तालिबान पाकिस्तान (TTP) और अन्य उग्रवादी गुटों के खिलाफ अभियान चला चुकी है। हालांकि, इन अभियानों में आम नागरिकों की मौत को लेकर पहले भी मानवाधिकार संगठनों ने तीखी आलोचना की है।

फिलहाल पाकिस्तानी सेना ने इस हमले पर कोई आधिकारिक बयान जारी नहीं किया है।